

Kansallinen metsästrategia 2035 seurantaraportti 2024

Sisällys

Kansallinen metsästrategia 2035 seurantaraportti 2024	1
1. Johdanto	2
2. Katsaus metsäsektorin toimintaympäristöön	3
3. Mittarit.....	7
3.1 Päämäärä: Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla	8
3.2 Päämäärä: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä	9
3.3 Päämäärä: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä	10
3.4 Päämäärä: Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla	11
4. Kansallisen metsästrategian kärkihankkeet	12
4.1 Metsien kasvu	13
4.2 Elonkirjoja talousmetsissä	15
4.3 Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky	18
5. Metsästrategian toteuttaminen muiden strategioiden ja ohjelmien kautta.....	23
5.1 Kansalliset strategiat ja ohjelmat	23
5.2 Alueelliset metsäohjelmat.....	28
5.3 EU:n ja kansainvälinen metsäpolitiikka	28
6. Lainsäädäntö, tukijärjestelmät ja tulosohtavat organisaatiot	29
Metsästrategian toteutus tulosohtavissa organisaatioissa.....	30
7. Vuoden 2025 keskeiset toimenpiteet.....	32

1. Johdanto

Kansallinen metsäneuvosto hyväksyi joulukuussa 2022 uuden vuoteen 2035 ulottuvan Kansallisen metsästrategian (KMS2035). Strategian toimeenpano aloitettiin vuoden 2023 alussa. Valtioneuvosto teki yleisistunnossaan 19.10.2023 periaatepäätöksen Kansallinen metsästrategia 2035:stä.

Kansallinen metsästrategia sisältää Suomen metsäpolitiikan keskeiset linjaukset ja kuvaa metsäalan tärkeimmät tavoitteet, joihin julkinen valta keskittyy osana alan yhteistä kehittämistä. Uusi strategia ottaa ajanmukaisesti huomioon kokonaisvaltaisen kestävä kehityksen sekä myös metsien merkityksen ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Kansallinen metsästrategia on yhteensovittava elinkeinostrategia, jossa otetaan huomioon niin ihminen, ympäristö kuin talous. Se kattaa metsätalouden ja -teollisuuden lisäksi myös metsien muihin sekä aineellisiin että aineettomiin tuotteisiin perustuvan tuotannon, jalostuksen, palvelut ja julkishyödykkeet sekä metsäalan osaamis- ja koulutuskysymykset.

Strategialla on liittymäkohtia useisiin kansainvälisiin ja kansallisiin strategioihin ja ohjelmiin. Kansainväliset sekä EU:n metsä-, energia- ja ympäristöpoliittiset sitoumukset ja sopimukset vaikuttavat merkittävästi Suomen metsäsektoriin. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) prosesseissa muotoutuu, millaisen roolin metsät maailmanlaajuisesti saavat tulevaisuuden haasteiden ratkonnassa. Suomi on sitoutunut ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväan kehitykseen (Agenda 2030 -toimintaohjelma).

Kansalliseen metsästrategiaan on sisällytetty Metsäpoliittinen selonteko 2050:n tavoitteet ja eduskunnan siitä tekemä kannanotto. Kansallisessa metsästrategiassa kuvataan keskeiset metsäalan kehittämisen tavoitteet ja painopisteet. Strategia toimii kansallisena metsäohjelmana.

Metsästrategian visio on **Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille**. Tämä saavutetaan strategian päämäärien kautta, kun

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla
- metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä
- vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Metsästrategiassa on 14 tavoitetta. Strategian visio, päämäärät ja tavoitteet saavutetaan toteuttamalla kolmea kärkihanketta, joilla lisätään metsien kasvua, hiilensidontaa ja puuntuotosta, parannetaan talousmetsien elonkirjoa ja luodaan kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.

Kansallista metsästrategiaa (KMS2035) toteutetaan vuosina 2023–2035. Kansallinen metsäneuvosto vahvisti 11.6.2024 vuosien 2023–2027 toimenpidesuunnitelman. Metsästrategian kärkihankkeiden keskeiset toimenpiteet on konkretisoitu toimenpidesuunnitelmaan hankeaihiaina. Maa- ja metsätalousministeriö koordinoi metsästrategian toimeenpanoa ja seurantaa. Kansallisen metsäneuvoston tehtävänä on seurata strategian toteutumisen edistymistä. Metsäneuvoston työvaliokunta valmistelee metsäneuvoston käsittelyyn tuotavat asiat ja edistää sen päätösten toimeenpanoa. Strategian toimeenpanoa edistävät myös asiantuntijoista ja sidosryhmien edustajista koostuvat verkostot, joita perustetaan metsästrategian kärkihankkeille. Metsästrategian tavoitteita toteutetaan myös muiden strategioiden ja ohjelmien kautta. Metsästrategiaa

toimeenpanevat useat ministeriöt ja metsäalan toimijat. Alueelliset metsäohjelmat toteuttavat kansallista metsästrategiaa maakunnissa.

Metsästrategiaa toteutetaan valtiontalouden kehyspäästösten ja talousarvion puitteissa. Vuosittain päätetään myönnettävien tukien tasosta sekä metsästrategian kärkihankkeiden ja niiden toimenpiteiden rahoituksesta valtiontalouden kehys- ja talousarvioprosesseissa. Toimenpiteiden toteuttamiseen voidaan myös hakea EU:n hankerahoitusta.

Metsästrategian toteutus tukee osaltaan hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista. Hallitusohjelmaan sisältyviä metsiä koskevia linjauksia toteutetaan suurelta osin juuri Kansallisen metsästrategian kautta.

Metsäneuvosto tarkastelee vuosittain strategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä strategisten hankkeiden etenemistä. Metsäneuvosto arvioi strategiatavoitteissa onnistumista menneen vuoden osalta ja priorisoi tulevan vuoden painopisteitä. Tarvittaessa tehdään strategian väliarviointi. Tässä raportoidaan Kansallinen metsästrategia 2035:n tuloksia vuodelta 2024.

2. Katsaus metsäsektorin toimintaympäristöön

Jari Viitanen, Antti Mutanen, Jussi Leppänen ja Matleena Kniivilä

EU:n ennallistamisasetus hyväksyttiin, metsäkatoasetuksen soveltamisen alkua lykättiin

Ennallistamisasetus, joka on keskeinen osa vuonna 2020 julkaistun EU:n vuoteen 2030 ulottuvan biodiversiteettistrategian täytäntöönpanoa, tuli voimaan 18.8.2024. Asetus edellyttää, että luontodirektiivin kunkin luontotyyppien heikentyneestä pinta-alasta on toteutettava ennallistamistoimia 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2040 mennessä ennallistamistoimien on katettava 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 90 prosenttia luontotyyppiryhmien heikentyneestä pinta-alasta. Luontotyyppejä on myös palautettava sellaisille alueille, joilla niitä ei tällä hetkellä ole siten, että niiden pinta-ala kasvaa kohti suotuisaa viitealaa. Hyvässä tilassa olevia luontotyyppien alueita koskee heikentämättömyysvelvoite. Suomessa esiintyviä laaja-alaisia metsäisiä direktiiviluontotyyppejä ovat puustoiset suot (n. 1,9 milj. ha), boreaaliset luonnonmetsät (n. 1,3 milj. ha), harjumetsä (n. 0,7 milj. ha) ja lehdot (n. 0,3 milj. ha). Suomen raportointiin luontotyyppien pinta-aloihin sekä tietoon luontotyyppien tilasta sisältyy merkittäviä epävarmuuksia. Suomi ei myöskään ole luontodirektiivin raportoinnin yhteydessä ilmoittanut luontotyyppien suotuisia viitealaoja hehtaareina. Kuitenkin raportoinnin perusteella puustoisten soiden ja boreaalisten luonnonmetsien suotuisa viiteala olisi suurempi kuin raportoitu pinta-ala.

Ennallistamisasetus sisältää myös kaikkia metsiä, ei siis pelkästään metsäisiä direktiiviluontotyyppejä, koskevat ennallistamisvelvoitteet. Niiden mukaan jäsenvaltioissa on saavutettava kasvava kehitys biodiversiteetti-indikaattoreissa, kunnes kansallisesti määritettävä tyydyttävä taso on saavutettu. Pakollinen indikaattori on yleisten metsälintujen indeksi. Lisäksi on valittava kuusi indikaattoria seuraavista: kuolleet pystypuut, kuolleet maapuut, eri-ikäisrakenteisten metsien osuus, metsien kytkeytyneisyys, orgaanisen hiilen määrä, sellaisen metsän osuus, jossa valtalajina ovat luontaiset puulajit ja puuston monilajisuus.

Metsätalouden näkökulmasta ennallistamisasetuksen täytäntöönpanoon liittyy lukuisia kysymyksiä. Boreaalisia luonnonmetsiä lukuun ottamatta suurin osa metsäisistä luontotyypeistä sijaitsee Natura-alueiden ulkopuolella ja tiedot niiden pinta-alasta, sijainnista ja tilasta ovat puutteellisia. Tiedossa ei myöskään ole, millaisia mahdolliset ennallistamistoimet eri luontotyypeillä ovat, kuinka

tulkitaan heikentämättömyysvelvoitetta ja millaisia metsänkäytön rajoituksia ennallistamisasetuksen toimeenpanon yhteydessä mahdollisesti asetetaan. Luontotyyppien sekä hyvän tilan määritelmiin liittyy myös epävarmuuksia.

Ennallistamisasetuksen täytäntöönpanoa varten jäsenvaltioiden on laadittava kansalliset ennallistamissuunnitelmat, joiden luonnos on toimitettava komissiolle viimeistään 1.9.2026. Suomen ennallistamissuunnitelman laatimiseksi asetettu työryhmä aloitti toimintansa vuoden 2024 lopulla. Ennallistamissuunnitelman laadinnan yhteydessä muun muassa tarkennetaan tietoja luontotyypeistä, tarkastellaan mahdollisia ennallistamistoimia sekä arvioidaan ennallistamisen ekologisia ja sosioekonomisia vaikutuksia.

Kesäkuussa 2023 voimaan tulleen metsäkatoasetuksen soveltamisen tuli alkaa suurten yritysten osalta 30.12.2024 ja mikro- sekä pienyritysten osalta 30.6.2025 (pois lukien EU:n puutavara-asetuksen piiriin kuuluvat tuotteet). Vuoden 2024 lopussa asetuksen soveltamisen aloittamista päätettiin kuitenkin lykätä vuodella, sillä asetuksen tulkintaa selkeyttävien komission ohjeiden julkaisu viivästyi, eikä maiden riskiluokitus ollut valmistunut. Suomessa metsäkatoasetuksen kansallista soveltamista sekä tarvittavia lainsäädäntömuutoksia (mm. rikoslainsäädäntö) valmistelevan työryhmän toimikautta on jatkettu vuoden 2025 loppuun.

Marraskuussa 2023 voimaan tulleen uudistetun uusiutuvan energian direktiivin (RED III) kansalliseen lainsäädäntöön viemistä erityisesti kestävyyskriteerien näkökulmasta pohtinut työryhmä julkaisi loppuraporttinsa lokakuussa 2024. RED III tiukentaa metsäbiomassan kestävyyskriteerejä, mutta tämän vaikutusten arvioidaan jäävän suhteellisen vähäiseksi, sillä niin sanottujen no-go-alueiden pinta-alat ovat Suomessa maatasolla erittäin pieniä, ja kansallisesti on jo olemassa lainsäädäntöä, puunkorjuun suosituksia ja sertifiointijärjestelmiä, jotka ottavat huomioon uudistetuissa metsäbiomassan kestävyyskriteereissä esitettyjä vaatimuksia. RED III toisaalta kiristää biomassan päästövähennyskriteerejä sekä laskee kestävyys- ja päästövähennyskriteerien soveltamisen laitoskokorajoja, joten ne koskevat raportointi- ja seurantavelvoitteineen aiempaa suurempaa joukkoa toiminnanharjoittajia

EU:n 2040 ilmastotavoitteet tunnistavat teknisten nielujen merkityksen

Helmikuussa 2024 julkaistujen EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteiden mukaan kasvihuonekaasujen nettopäästöjen tulisi vuonna 2040 olla 90 prosenttia pienemmät kuin vuonna 1990. Tavoitteen saavuttamisessa keskeisessä roolissa ovat uusiutuvat, hiilettömät ja vähähiiliset energiaratkaisut, joihin kiinteästi liittyvät hiilidioksidin talteenotto, varastointi ja hyötykäyttö. Sen sijaan LULUCF-sektorin vuoden 2030 nettonielun tavoitetasoon saavuttaminen näyttää epävarmalta samoin kuin se, että nettonielua pystyttäisiin jatkossa merkittävästi kasvattamaan. Vuoden 2040 ilmastotavoitteiden mukaan talteenoton ja varastoinnin eli teknisten nielujen sekä talteen otetun hiilidioksidin hyötykäytön tulisi kasvaa merkittävästi jo vuoteen 2040 mennessä. Tämä voi tuoda puuta jalostavalle teollisuudelle sekä energiantuotannolle uusia ansaintamahdollisuuksia.

Kannustimia hiilidioksidin talteenoton, varastoinnin ja hyötykäytön teknologioiden käytön laajenemiselle voi luoda vapaaehtoiset hiilenpoistomarkkinat, joiden sääntelyä EU:ssa on kehitetty poistoyksiköiden laadun varmistamiseksi. Hiilenpoistojen sertifiointiasetus (CRCF-asetus) tuli voimaan joulukuussa 2024. Asetuksella, joka käsittelee hiilen pysyvää poistamista, hiilen varastointia pitkäaikaisiin tuotteisiin sekä hiiliviljelyä, luodaan EU:hun vapaaehtoinen hiilenpoistumien sertifiointikehys. Sertifiointikelpoisille hiilenpoistoille asetetaan kriteerit, jotka koskevat poistojen mitattavuutta, lisäisyyttä, pitkäaikaisuutta ja toiminnan kestävyyttä. Kriteereistä säädetään tarkemmin komission delegoiduilla säädöksillä. Poistoyksiköille luodaan lisäksi rekisteri, jolla varmistetaan poistoyksiköiden jäljitettävyyden ja ehkäistään muun muassa sitä, että sama

poistoyksikkö ilmoitettaisiin syntyneeksi useassa eri vapaaehtoisessa sertifiointijärjestelmässä. Nykyiset ja tulevat sertifiointijärjestelmät voivat hakeutua asetuksen mukaiseksi sertifiointijärjestelmäksi. On vielä aikaista sanoa, kuinka asetus muuttaa vapaaehtoista hiilimarkkinaa, sillä sertifiointikelpoisten hiilenpoistojen kriteerejä vasta valmistellaan. Tarkkaa tietoa ei myöskään ole siitä, miten yritykset voivat käyttää hiilenpoistoyksiköitä esimerkiksi viestinnässään.

Uusi komissio tähtää EU:n kilpailukyvyyn vahvistamiseen

Joulukuussa 2024 viisivuotisen toimikautensa aloittaneen von der Leyenin toisen komission poliittisissa suuntaviivoissa keskeisinä teemoina ovat EU:n kilpailukyvyyn sekä puolustuksen ja turvallisuuden vahvistaminen. Kilpailukykyä pyritään vahvistamaan niin yritysten hallinnollista taakkaa vähentämällä sääntelyä purkamalla kuin esimerkiksi tutkimus- ja innovaatiotoimintaa sekä investointeja tukemalla. Investointien kasvattamiseen tähtää esimerkiksi puhtaan teollisuuden suunnitelma (Clean Industrial Deal) sekä esitys uudesta eurooppalaisesta kilpailukykyrahastosta. Metsäsektorin kannalta oleellista on aiemman komission ilmasto-, energia- ja monimuotoisuuspolitiikan toimeenpanon jatkaminen. Komissioon on muodostettu 14 projektityöryhmää, joiden tehtävänä on eri aloitteiden valmistelu ja toteutukseen vieminen.

Helmikuun puolivälissä komissio julkaisi työohjelmansa vuodelle 2025. Työohjelma pohjautuu koko kauden suuntaviivoihin. Tämän vuoden työohjelmassa on muun muassa yritystoimintaa laajasti koskehtavan kestäväan rahoitukseen liittyvän sääntelyn tarkistaminen, EU:n uusi biotalousstrategia ja EU:n ilmastolain tarkistaminen. Työohjelmassa on myös LULUCF-asetuksen arviointi.

Komission tammikuussa 2025 julkaisema kilpailukykykompassi sisältää suunnitelmia sekä lainsäädäntöehdotuksia hiilineutraaliuteen ja kilpailukykyyn liittyen (mm. puhtaan teollisuuden suunnitelma, kohtuuhintaisen energian toimintasuunnitelma, aloitteet kiertotalous-, bioteknologia- ja edistyneiden materiaalien laeiksi). Kilpailukykykompassissa korostetaan myös turvallisuuden lisäämistä ja riippuvuuksien vähentämistä, mikä voi heijastua metsäsektorille. Yritysten kestävyysraportoinnin yksinkertaistamiseen tähtäävä Omnibus-paketti julkaistiin helmikuussa 2025.

Kemerasta siirryttiin Metkaan, vanhojen metsien kriteerejä ei vielä vahvistettu

Metsätalouden uusi määräaikainen kannustejärjestelmä Metka tuli voimaan 1.1.2024 valtioneuvoston asetuksella. Samalla voimaan tulivat asetukset kannustejärjestelmän soveltamisessa tarvittavista yksityiskohdista. Metsänomistajat ovat voineet hakea Metka-tukia maaliskuun 2024 alusta alkaen. Vuonna 2024 metsänhoito- ja metsänparannustöiden tukien maksatukseen oli käytettävissä 38,4 miljoonaa euroa. Aikaisemmista Kemera-tuista poiketen Metka-tukia myönnetään taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen osalta vähämerkityksisenä eli de minimis -tukena, jolloin tuki voidaan hakea työn valmistumisen jälkeen yhdellä kertaa. EU:n uusi de minimis -asetus julkaistiin joulukuussa 2023 ja se tuli voimaan vuoden 2024 alusta. De minimis -tuen enimmäismäärä nousi 200 000 eurosta 300 000 euroon kolmivuotisella tuensaaajason tarkastelujaksolla. Asetusta sovelletaan myös metsälahjavähennykseen.

EU:n biodiversiteettistrategian mukaisista kansallisista sitoumuksista Suomessa sovellettavat vanhojen metsien kriteerit olivat lausuntokierroksella kesällä 2024. Lausunnolla olleen esityksen mukaan havupuuvaltaisten vanhojen metsien valtapuuston ikäkriteereiksi ehdotettiin metsäkasvillisuusvyöhykkeestä riippuen 140–200 vuotta (kasvaen etelästä pohjoiseen) ja lehtipuuvaltaisten metsien ikäkriteeriksi 100–140 vuotta. Kuolleen puun määräksi ehdotettiin metsäkasvillisuusvyöhykkeestä riippuen kuusi- ja lehtipuuvaltaisille metsille 20–50 kuutiometriä hehtaarille (kasvaen pohjoisesta etelään) ja lehtipuuvaltaisille metsille 10–40 kuutiometriä

hehtaarille. Lisäksi kriteereihin ehdotettiin useita rajoituksia liittyen metsätaloustalouteen ja minimipinta-alaan. Esimerkiksi pidennetyn kiertoajan metsiä ei esityksen mukaan olisi tarkoitus määritellä vanhoiksi metsiksi. Esityksessä olleista kriteeristä on poliittinen yksimielisyys.

Metsäteollisuustuotteiden kysyntä pysyi heikkona vuonna 2024

Vuonna 2024 metsäteollisuustuotteiden kysyntä Suomen metsäteollisuuden keskeisillä markkina-alueilla pysyi heikkona. Keväällä orastaneet odotukset talouksien ja kysynnän elpymisestä loppuvuoden 2024 aikana eivät toteutuneet inflaation hidastumisesta ja keskuspankkien korkojen alentamisesta huolimatta. Talouskasvua ja kysynnän kasvua rajoittivat epävarmuus, geopolittiset konfliktit ja jännitteet ympäri maailmaa, mikä sai kotitaloudet painottamaan säästämistä kuluttamisen sijasta. Euroalueella metsäteollisuuden tärkeän vientikohteen Saksan talous supistui vuonna 2024 edellisestä vuodesta.

Rakentaminen ja sahatavaran kysyntä supistuivat Euroopassa edelleen vuonna 2024. Myös muilla vientimarkkinoilla Japania ja loppuvuodesta myös Egyptiä lukuun ottamatta sahatavaran kysyntä pysyi vaisuna. Kotimaassa vähäiset rakentamismäärät eivät lisänneet sahatavaran kulutusta. Havutukkien korkea hintataso, sahatavaran kysynnän heikkous, huippuvuosista laskenut sahatavaran hinta sekä sahakapasiteetin alhainen käyttöaste heikensivät sahateollisuuden tuotannon kannattavuutta. Rakentamisen väheneminen Euroopassa heijastui myös havuvanerin tuotanto- ja vientimääriin. Koivuvanerin markkinatilanteeseen vaikutti rakentamisen ohella heikko kysyntä kuljetusvälineiteollisuudessa ja venäläisen koivuvaneriin kohdistuvat pakotteet sekä niiden parantunut valvonta. Koivuvanerin tuotannon kasvua Suomessa rajoittaa koivutukin saatavuus.

Orastavasta kysynnän kasvusta huolimatta myös kemiallisen metsäteollisuustuotteiden kysyntä pysyi heikkona. Tuotanto- ja vientimäärät kuitenkin hieman nousivat vuonna 2024 edellisvuoteen verrattuna. Kartongin tuotanto- ja vientimääriä nosti maltillisen kysynnän kasvun lisäksi kasvanut kotimaan tuotantokapasiteetti, edellisen vuoden heikot vertailutasot sekä kartonkimarkkinoiden normalisoituminen korkeiden varastojen purun myötä. Paperin tuotanto- ja vientimääriin vaikutti Stora Enson Anjalan tehtaan paperikoneen sulkeminen sekä vuoden 2023 poikkeuksellisen alhaiset vienti- ja tuotantomäärät, jotka johtuivat ostajien korkeiden varastojen purkamisesta ja kotimaan kevään 2023 työtaistelutoimista. Kapasiteetin kasvusta huolimatta sellun tuotantoon ja vientiin vuonna 2024 vaikutti Metsä Fibren Kemin biotuotetehtaalla tapahtunut räjähdys, joka pysäytti tuotannon noin kolmeksi kuukaudeksi maaliskuun loppupuolelta kesäkuun loppupuolelle asti. Yleisesti metsäteollisuustuotteiden tuotantoon ja vientiin vaikuttivat vuoden 2024 ensimmäisellä vuosipuoliskolla satama- ja kuljetusalan neljä viikkoa kestänyt lakko maaliskuun huhtikuussa sekä koko vuoden jatkuneet kapasiteettien alhaiset käyntiasteet.

Metsäteollisuus ry:n mukaan vuonna 2024 Suomessa tuotettiin sellua vajaa seitsemän miljoonaa tonnia, mikä oli puolisen prosenttia edellisvuotta vähemmän. Paperin tuotanto kasvoi edellisvuodesta 3,7 prosenttia 3 miljoonaan tonniin. Kartongin tuotanto kasvoi lähes 10 prosenttia 3,7 miljoonaan tonniin. Sahateollisuus ry:n mukaan sahatavaran tuotanto kasvoi vuonna 2024 viisi prosenttia 10,9 miljoonaan kuutiometriin. Sahatavaran tuotantomäärien kasvua selittää vuoden viimeisen neljänneksen aikana tapahtunut käyntiasteiden hienoinen nousu sekä jo aiemmin toteutettujen investointien myötä kasvanut sahauskapasiteetti. Vanerin tuotanto pysyi edellisvuoden tasolla 0,87 miljoonassa kuutiometrissä.

Vaikka kapasiteetin käyttöasteet jäivät viime vuoden aikana alhaisiksi, metsäteollisuus myös investoi ja sulki kapasiteettia Suomessa. Metsä Group on rakentamassa Äänekoskelle uutta kapasiteetiltaan 160 000 kuutiometrin LVL-tehdasta, jonka arvioidaan käynnistyvän vuonna 2026. Samanaikaisesti Metsä Group lopettaa Suolahdella koivu- ja havuvanerituotannon vuoden 2025

ensimmäisen neljänneksen aikana. Metsä Fibren Merikarvian sahan tuotanto puolestaan päättyi maaliskuussa 2024. Pölkky Oy:n Taivalkosken ja Kajaanin laitosten uudistamiset samoin kuin Binderholz Nordic Oy:n Kevätniemen sahan investoinnit sahauskapasiteetin ja jalostusasteen nostoon etenivät. Keitele Timber Oy ilmoitti toukokuussa 2024 mittavasta, vuosina 2025–2026 toteutettavasta investoinnista, joka kaksinkertaistaa Keiteleen sahan kapasiteetin 600 000 kuutiometriin.

Puukauppamäärät ja raakapuun hinta nousivat vuonna 2024

Raakapuumarkkinoilla kantohinnat jatkoivat nousuaan ja puukauppa lisääntyi vuoden 2024 aikana. Ennakkotietojen mukaan Suomessa hakattiin vuonna 2024 yhteensä 60,2 miljoonaa kuutiometriä teollisuuspuuta. Siitä oli tukkia 28,1 ja kuitupuuta 32,1 miljoonaa kuutiometriä. Teollisuuspuun hakkuut vähenivät edellisvuodesta noin miljoona kuutiometriä ja olivat neljä prosenttia pienemmät kuin edellisen viiden vuoden aikana keskimäärin. Vuonna 2024 yksityismetsien puukauppamäärät kasvoivat edellisestä vuodesta 18 prosenttia, tukkipuun 19 ja kuitupuun 12 prosenttia. Pystykaupoissa mäntytukin reaalin keskihinta nousi edellisvuodesta seitsemän prosenttia ja kuusitukin kuusi prosenttia. Mäntykuitupuun keskihinta kohosi 20 prosenttia, kuusen 17 ja koivun 18 prosenttia. Kotimaan puun hintatasoa on nostanut erityisesti venäläisen tuontipuun käytön loppuminen ja kysynnän siirtyminen enenemässä määrin kotimaiseen puuhun.

Energiapuun tilastoitu kauppa kasvoi edellisestä vuodesta neljäsosan 6,4 miljoonaan kuutiometriin. Tilastoitu kauppa kattaa arviolta noin puolet yksityismetsistä ostetusta energiapuusta.

Energiapuusta maksettiin vuonna 2024 pystykaupoissa keskimäärin 14,5 euroa ja hankintakaupoissa 42,4 euroa kuutiometriltä. Keskihinnat nousivat edelliseen vuoteen verrattuna pystykaupoissa reaalisesti 42 prosenttia ja hankintakaupoissa 12 prosenttia. Energialaitoksille toimitetun energiapuun hinta nousi myös merkittävästi vuoden 2024 aikana.

Metsäkiinteistökauppojen määrä kasvoi vuonna 2024

Suomen Sijoitusmetsien tilastoinnin mukaan vuonna 2024 Suomessa tehtiin 1 904 kappaletta julkisesti myynnissä olleita, yli 10 hehtaarin metsäkiinteistökauppaa. Määrä oli 13 prosenttia edellisvuotta suurempi. Kaupat sisälsivät 62 800 hehtaaria metsää. Kauppamäärät kasvoivat eniten Lapissa ja Pohjois-Suomessa. Metsäkiinteistöjen keskimääräinen hintataso nousi 1,3 prosenttia edellisvuodesta.

3. Mittarit

Metsästrategian tavoitteiden seurantaan on laadittu mittaristo kuvaamaan yleistä metsäalan kehitystä, strategian toteutumista ja toimenpiteiden vaikuttavuutta. Jokaiselle metsästrategian tavoitteelle on asetettu vähintään yksi tulostittari. Mittareille on määritelty tavoitetasot vuodelle 2035 joko lukuarvona tai muutoksen suuntana. Tulostittarit liittyvät hankesalkun kärkihankkeisiin, joten niillä pystytään seuraamaan myös toimenpiteiden toteutumista tai vaikuttavuutta. Mittaristossa on myös yleisiä metsäalan kehitystä kuvaavia tilamittareita sekä toimenpiteiden panosmittareita. Osa mittareista toteutetaan kyselyinä, ja mukana on myös mittareita, joiden määrittely ja aineiston saaminen vaativat kehitystyötä.

5 = Tavoite ylitetty

4 = Tavoite saavutettu

3 = Tavoite toteutunut osittain

2 = Tavoite ei ole toteutunut

1 = Tavoitteesta on luovuttu

0 = Ei ole arvioitavissa

3.1 Päämäärä: Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla

Päämäärän mittareiden seuranta: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/kansallisen-metsastrategian-2035-mittarit/suomi-on-kilpailukykyinen-toimintaymparisto-uudistuvalla-ja-vastuulliselle-metsaalalle>.

Mittari	Tavoitetaso vuonna 2035	Arvio 0–5	Kommentit (täydennetään tarvittaessa)
Metsiin perustuva liiketoiminta monipuolistuu ja kasvaa			
Metsäalan arvonlisäys (milj. €) alatoimialoitain	kasvaa	3	Lähtötaso 2022 Metsätalous sekä luontomatkailu ja virkistyskäyttö kasvaneet
Hiilensidontapalvelut ja luontoarvokauppa	kasvaa	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari
Proaktiivinen ja tehokas yhteistyö sekä vaikuttaminen EU- ja kansainvälisissä prosesseissa tukevat metsäalan toimintaedellytyksiä			
Laadullinen arviointi	myönteinen kehitys	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari
Sujuva hallinto ja toimiva infra luovat ennakoitavan ja kannustavan toimintaympäristön			
Päätösten läpimenoajat (kamera ja metka)	nopeutuu	2	Lähtötaso 2022 Metkan käynnistymisessä haasteita
Tiestön korjausvelka ja sen kehitys (€, km) yleiset tiet ja yksityistiet, mukana sillat	alenee	2	Lähtötaso 2022
Toimivat markkinat turvaavat raaka-aineiden ja palveluiden saatavuuden			
Metsäteollisuuden ja puupohjaisen energiantuotannon			Tilamittari Lähtötaso 2022

kotimaisen puun ja tuontipuun käyttömäärät (m ³)			
Investoinnit puuta käyttävään teollisuuteen (€)	investoinnit ylittävät poistot	0	Mittarista puuttuu poistot, viimeisin tieto vuodelta 2022

3.2 Päämäärä: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

Päämäärän mittareiden seuranta: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/kansallisen-metsastrategian-2035-mittarit/metsat-ovat-aktiivisessa-kestavassa-ja-monipuolisessa-kaytossa>.

Mittari	Tavoitetaso vuonna 2035	Arvio 0–5	Kommentit
Metsien käyttö on tavoitteellista ja se perustuu tietoon sekä metsänomistajien aktiivisiin päätöksiin			
Metsänomistajat tietävät tavoitteensa	tietoisuus kasvaa	0	Ei vuotuista seuranta, Suomalainen metsänomistaja 2020-tutkimuksen mukaan 10,7 % kyselyyn osallistuneista ei ollut selkeitä tavoitteita metsänomistamisen suhteen.
Metsänomistajat tuntevat metsiensä tuotantomahdollisuudet	tietoisuus kasvaa	0	Ei vuotuista seuranta
Aktiivinen ja monipuolistuva metsänhoito lisää metsän kasvua ja tukee ilmastonmuutoksen hillintää			
Puuston tilavuus metsä- ja kitumaalla (milj. m³)	kasvaa	0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Puuston vuotuinen kasvu metsä- ja kitumaalla (milj. m³)	kasvaa	0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Metsien hiilinielu (milj. tonnia CO₂-ekv.)	lisäys maankäyttösektorilla 3 miljoonaa tonnia CO ₂ - ekv./v	2	Lähtötaso 2022

Taimikon ja nuoren metsän hoitorästit (ha)	vähenee	0	Lähtötaso 2022 / VMI 12/13
Metsänlannoituksen kokonaismäärä (ha/v)	kasvaa	3	Lähtötaso 2022 Kasvatuslannoituksen määrä kasvanut vuonna 2023
Hakkuutapa (%)	monipuolistuvat	2	Lähtötaso 2022
Metsänomistajille ja toimijoille suunnatut palvelut sekä kannusteet tukevat aktiivista, kestävä ja monipuolista metsien käyttöä, huomioiden maakunnalliset erityispiirteet			
Metsään.fi-palvelua käyttävien määrä (kpl)	kasvaa	4	Lähtötaso 2022
Metka-tuen toteutusmäärät (ha työläjeittäin)	saavutetaan tavoitetasot	2	Metka-työryhmän tavoitetasot
Metsien tarjoamat ekosysteemipalvelut lisäävät ihmisten hyvinvointia ja luovat uusia ansaintamahdollisuuksia			
Kantorahatulot (mrd. €)		0	Tilamittari Lähtötaso 2022
Metsäbiotalouden työlliset (hlö)	kasvaa	3	Lähtötaso 2022 Puutuoteteollisuus laskenut
Ekosysteemipalvelujen ihmisille tuottama hyvinvointi	kehitettävä mittari	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari

3.3 Päämäärä: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

Päämäärän mittareiden seuranta: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/kansallisen-metsastrategian-2035-mittarit/vahvistamme-metsien-elinvoimaisuutta-monimuotoisuutta-ja-sopeutumiskykyä>.

Mittari	Tavoitetaso vuonna 2035	Arvio 0–5	Kommentit
Käännetään talouskäytössä olevien metsien monimuotoisuuskehitys elpymisuralle			

Kuolleen puun määrä (m³/ha)	edetään kohti 10 m³/ha keskimääräistä tasoa talousmetsissä	0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Lehtipuun määrä, ei koivu (m³/ha)	kasvaa talousmetsissä	0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Vanhojen puiden määrä (kpl/ha)		0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Yksityismetsien hakkuukohteiden luonnonhoidon laatu		0	Strategiakaudella kehitettävä mittari
Vahvistetaan metsien ilmastokestävyyttä ja hallitaan tuhoriskejä			
Kasvatushakkuiden korjuujälki	myönteinen kehitys	4	Lähtötaso 2022
Metsätuhot (ha)	ei kasva	0	Tilamittari Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Sekametsien osuus	kasvaa	0	Lähtötaso 2022 / VMI 13
Hallitaan metsätalouden aiheuttamia ympäristöriskejä			
Suometsän hoidon valuma-alueen suunnitelmien määrä	kasvaa	0	Mittarin tiedot julkaistaan myöhemmin
Maaperän laatuun liittyvä mittari	kehitettävä mittari	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari
Metsätalouden vesistökuormitus	vuosikuorma ja vuotuinen keskipitoisuus vähenee	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari

3.4 Päämäärä: Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla

Päämäärän mittareiden seuranta: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/kansallisen-metsastrategian-2035-mittarit/vahvistamme-tiedolla-johtamista-ja-osaamista-metsaalalla>.

Mittari	Tavoitetaso vuonna 2035	Arvio 0–5	Kommentit
Laadukas tutkimus, kehittyvä paikkatieto ja tiedon käytettävyys luovat vahvan tietopohjan päätöksenteolle ja ennakoinnille			

Metsäsektorin julkisen T&K-rahoituksen määrä (€)	kasvaa	4	Lähtötaso 2022
KMS2035 TKI-ohjelman rahoitus (€)	ohjelman mukainen	0	Mittarin tiedot julkaistaan myöhemmin
Avoimen metsätiedon hyödyntäminen	kasvaa	0	Mittarin tiedot julkaistaan myöhemmin
Metsäalan osaaminen on monipuolista, vastaa muuttuviin tarpeisiin ja hakeutuminen metsäalan ammatteihin kasvaa			
Oppimistulosten työelämävastaavuus ja alalle työllistyminen	kasvaa	0	Lähtötaso 2022 AMK 2020 ja 2023 pysynyt samana
Viestintä ja vuorovaikutus lisäävät metsien käytön, metsäympäristön ja metsäkulttuurin ymmärrystä yhteiskunnassa ja erityisesti nuorten keskuudessa			
Metsien käyttö ja sen hyväksyttävyys		0	Strategiakaudella toteutettava kyselytutkimus
Metsäasioiden käsittely mediassa		0	Strategiakaudella toteutettava kyselytutkimus

4. Kansallisen metsästrategian kärkihankkeet

Kärkihankkeet yhdessä toteuttavat strategian visiota, päämääriä ja tavoitteita. Jokainen kärkihankke vaikuttaa useampaan päämäärään ja tavoitteeseen. Kullakin kärkihankkeelle on oma erityistehtävänsä ja näkökulmansa, mutta kärkihankkeiden väliset kytkökset ovat vahvat. Vastuullisen ja yhteensovittavan strategian toteutukseen kuuluu, että yksittäistä kärkihanketta ei edistetä siten, että se vaikeuttaa strategian kaikkien päämäärien toteutumista. Ristikkäisvaikutuksia tarkastellaan kaikissa kärkihankkeissa. Yhteensovittamiseen liittyviä toimenpiteitä on erityisesti metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky -kärkihankkeessa. Tutkimus, tietopohja, osaaminen, digitalisaatio ja avoimen datan hyödyntäminen, vuorovaikutus ja viestintä sisältyvät jokaiseen kärkihankkeeseen.

Kuva 1. Vaikuttavuuspolku hankkeiden vaikuttavuuden arviointiin (Gaia Consulting Oy ja Pellervon ta-
loustutkimus PTT, 2023)

Valmistautuminen		Kiihdytys		Eteneminen	Loppukiri	
1. Soveltava tutkimus ja mallintaminen	2. Selvitykset ja kehittämis-tarkastelut	3. Menetelmä-kehitys	4. Menetelmien arviointi	5. Kokeilut ja pilotointi	6. Epäsuora päätöksentekoon vaikuttaminen	7. Suora päätöksentekoon vaikuttaminen
Tavoitte: Soveltava perustutkimusta johonkin tiettyyn kohteeseen/ aiheeseen uuden tiedon tuottamiseksi, akateemisen tutkimuksen menetelmien tuottavaa jatkoselvityksiä. Tunnusmerkit: Tieteelliset julkaisut ja artikkelit	Tavoitte: Tiettyyn kysymykseen vastaaminen tai tiedon koostaminen. Selvitys, ei uusi tieteellinen tutkimus. Tunnusmerkit: Selvitysraportti, esiselvitykset, kehittämisraportti. Pääosan olemassa olevaan dataan perustuvia selvityksiä	Tavoitte: Tutustuaan konkreettiseen mahdolliseen tapa toteuttaa pääsivöhytymys/aluevaikutus/sopeutumista. Uuden menetelmän kehitys esim. tutkimustiedon pohjalta. Tunnusmerkit: Kehitetään uusi menetelmä, jota voidaan hyödyntää hiilestä kiinni – tavoitteen tavoittelussa.	Tavoitte: Menetelmien ja västävien vaikutusten ja toteutettavuuden arviointi. Tunnusmerkit: Ei kehitetä uutta menetelmää, vaan arvioidaan tai vertaillaan olemassa olevia menetelmiä joihin roden vaikuttavuutta.	Tavoitte: (Uuden menetelmän) toteutuksen suunnittelu ja testaus, mahdollisesti tiedon levittäminen ja demonstrointi. Tunnusmerkit: Konkreettiset pilotit, kokeilut ja demonstraatiot esim. koetilalla, joihin testataan uutta menetelmää.	Tavoitte: Tulosten pohjalta neuvotteluja, koulutus-organisaatiot, epäsuora viestintä. Tunnusmerkit: Pyritään vaikuttamaan epäsuorasti esimerkiksi maan-metsänomistajien päätöksentekoon, esim. järjestöjen ja neuvontapalvelujen kautta. Myös perinteisiä tuottavien org. koulutus.	Tavoitte: Viestintä maan-metsänomistajille ja muille päätöksentekijöille, vaikuttaminen päätöksentekoon, esim. tukipolitiikan valmistelu, normichoukasti valmistelu. Tunnusmerkit: Suora viestintä jolla päätöksentekijä tavoitetaan.
Vaikutavuuden edellytykset: relevantti aihe, tuosten hyödyntäminen vaikuttavuuspolulla	relevantti aihe, tuosten hyödyntäminen vaikuttavuuspolulla	Menetelmällä todella on riittävästi hakutia vaikutuksia, ei (negatiivisia) sivuvaikutuksia ja on kustannustehokas	Laajapohjainen arviointi joista parhaat menetelmät jatkoon	Soveltava testaus, riittävä demonstraatio, riittävä määrän kysymyksen kokeilut (jolle kukaan ottaa)	Tavoitetaan sikääläiset, vaikutetaan tahoon jolla riittävä kysy vaikuttaa toimintatavan tekijöihin (esim. maanomistajat)	Tavoitetaan toimintatavan tekijät (esim. maanomistajat), vaikutetaan heidän jolla saavat aikaan muutoksen, maanomistajat

Lukujen 4.1, 4.2 ja 4.3 taulukoihin on koottu tarkasteluvuonna 2024 käynnissä olleet ja valmistuneet KMS-hankkeet. Hankekuvaukset, loppuraportti sekä mahdolliset linkitykset toteuttajan sivuille löytyvät sekä [ministeriön nettisivulta](https://mm.fi/ministerion-nettisivulta) sekä tässä raportissa myös hankekohtaisesti viittauksella Hanketiedot.

Hankekuvaukset: <https://mm.fi/kms/strategian-toteutus/hankekuvaukset>.

4.1 Metsien kasvu

Metsien kasvu -kärkihanke toteuttaa erityisesti metsien aktiivisen, kestävän ja monipuolisen käytön päämäärää sekä osaltaan myös metsien elinvoimaisuuden ja sopeutumiskyvyn tavoitteita. Metsien kasvu -verkosto kokoontui vuonna 2024 kaksi kertaa käsittelemään metsien kasvuun ja hiilinielujen vahvistamiseen sekä erityisesti metsien kasvu (Meka2.0) -hankkeeseen liittyviä kysymyksiä.

Kärkihankkeen hanketyö jatkui runsaana vuonna 2024. Metsien kasvu -kärkihankkeen toteutus rahoitettiin paljolti Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpiderahoituksen turvin. Ilmastokestävän metsätalouden tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa metsien hiilinieluja huolehtimalla metsien hoidosta, kasvukyvystä ja terveydestä sekä edistämällä monipuolisia metsien kasvatus- ja käsittelytapoja. Hiilestä kiinni -rahoituskausi päättyi vuoden 2024 lopussa. Useat Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeet jatkuvat vielä 2025 toteuttaen metsästrategian tavoitteita.

Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpiteiden kokonaisuudessa (<https://mm.fi/maankayttosektorin-ilmastosuunnitelma>) on toteutettu lukuisia metsien kasvu -kärkihankkeen päämääriin ja tavoitteisiin tähtääviä kehittämishankkeita, tutkimus- ja innovaatio-ohjelman hankkeita sekä Suomen kestävän kasvun ohjelman eli RRF-hankkeita. Tutkimus- ja innovaatio-ohjelma on tuottanut uutta tietopohjaa ja innovatiivisia ratkaisuja, joiden avulla vähennetään maankäytön hiilipäästöjä ja ylläpidetään ja vahvistetaan hiilinieluja ja hiilen varastoja. Kehittämishankkeet ovat olleet käytännönläheisiä ja ne ovat perustuneet tutkimustietoon. Kehittämishankkeisiin kuuluu myös tieto-ohjelmaa toteuttavia hankkeita.

Hiilestä kiinni -toimien avulla on saavutettu metsien kasvun vaikuttavuustavoitteita ja saatu uutta tietoa jatkotoimien käynnistämiseen sekä hallitusohjelman toteuttamiseen. Vuonna 2024 metsien kasvusta ja hiilensidonnasta sekä muun muassa lannoituksesta ja kiertoajan pidentämisestä saatiin runsaasti uutta ja käytäntöön vietävää tietoa. Meka2.0-hankkeen synteesi kokosi ja analysoi tuoreimman tutkimustiedon kasvun tehostamisen keinoista.

Hankkeen nimi	Hankkeen kesto ja rahoitus	Vaikuttavuus ja vaikuttavuuspolku	Loppuraportti tai muut huomiot
TIESIT – Puu- ja energihuollon turvaaminen	2022–2026 5 000 000 €	Kulkuyhteydet paranevat 6–7	
Monitavoitteiseksi täsmämetsätalouden osaajaksi - etänä (E-Täsmä)	2023–2025 866 600 €	Metsänomistajien aktiivisuus lisääntyy 6–7	RRF-rahoituksella
Hieskoivun kasvupotentiaali ja hyödyntämisen mahdollisuudet	2024 60 000 €	Hiilensidonta vahvistuu ja puuntuotos kasvaa 2	Hanketiedot Hiilestä kiinni - rahoituksella
Metsätuholain ajantasaisuuden arviointiin liittyvä selvitys- ja tutkimushanke. Tuhoriskit luonnonsuojelualueilta.	2024 78 000 €	Tuhoriskit hallitaan Metsätuhoriskit pienenevät 2	Hanketiedot
Metsien kasvu: Syyt kasvun alenemiseen, mahdollisuudet lisätä kasvua ja hiilivarastojen kasvattamisen riskit (Meka2.0)	2023–2024 1 446 748 €	Hiilensidonta vahvistuu ja puuntuotos kasvaa 2	Hanketiedot Hankesivut ja synteesiraportti Hiilestä kiinni - rahoituksella
Kohdennetulla metsänlannoituksella kestäväää kasvua ja hiilensidontaa (KoMe)	2022–2024 412 000 €	Enemmän kasvua, raakapuuta, liikevaihtoa ja hiilinielua 6–7	Hanketiedot RRF-rahoituksella
Pidennetyn kiertoajan mahdollisuudet ja menetelmät metsien hiilensidonnassa, (PIKMA)	2022–2024 398 000 €	Hiilinielut ja – varastot kasvavat lyhyellä ja pitkällä aikavälillä 1–4	Hanketiedot Tapion hankesivut Tuotos ja tuotto - laskuri Lukun verkkosivuilla Hiilestä kiinni - rahoituksella
Kiertoajan pidennyksen ja lannoituksen tuottaman lisäyksen kaupallistaminen	2022–2024 348 000 €	Hiilinielut ja – varastot vahvistuvat 5	Hanketiedot Hiilestä kiinni - rahoituksella
Hiilikompensaatioiden kehityspolkujen vaikutukset (KolKom)	2022–2024 281 400 €	Hiilinielut ja - varastot vahvistuvat pitkällä ja lyhyellä aikavälillä	Hanketiedot Hiilestä kiinni - rahoituksella

		3–4	
Taimikonhoidon vaikutus kuusentaimikoiden hiilitaseeseen (TaimiCO2)	2021–2024 877 134 €	Hiilinielut ja -varastot kasvavat lyhyellä ja pitkällä aikavälillä 1, 4 ja 6	Hanketiedot Hiilestä kiinni - rahoituksella
Metsätuhot kuriin Kaakkois-Suomessa - yhteistoimintamallin kehittäminen ja pilotointi metsätuhojen torjunnan tehostamiseksi, (METUKKA)	2021–2024 393 300 €	Vältytään mittavilta metsätuhoilta 5	Hanketiedot Hiilestä kiinni - rahoituksella
Vapaaehtoisia hiilimarkkinoita tukevan tietopalvelun valmistelu ja toimeenpanon esiselvitys (HIMA tietopalvelu)	2021–2024 142 165 €	Hiilinielut ja -varastot kasvavat lyhyellä ja pitkällä aikavälillä 3	Hanketiedot Hiilestä kiinni - rahoituksella
Tuotetaan ja jaetaan tietoa metsänjalostuksen hyödyistä ja alkuperän merkityksestä. Hanketta toteutetaan JALOTIE- ja JALkautushankkeissa.	2021–2023 303 000 € 2024 98 100 €	Puuntuotos ja laatu paranevat Sopeutuminen paranee 6–7	Hanketiedot (JALOTIE) Hanketiedot (JALkautus) RRF-rahoituksella
Tulevaisuuden monitavoitteiset metsät ja niihin kohdistuvat riskit muuttuvassa ilmastossa (FOSTER)	2020–2024 954 844 €	Vältytään mittavilta metsätuhoilta 1–2	Hanketiedot

4.2 Elonkirjoa talousmetsissä

Elonkirjoa talousmetsissä -kärkihanke kohdistuu erityisesti päämäärään, jolla vahvistetaan metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä. Metsäluonnon monimuotoisuus ja muut metsien ympäristöhyödyt ovat keskeinen osa metsäelinkeinon kilpailukykyä sekä metsien aktiivista, kestävää ja monipuolista käyttöä. Tiedolla johtaminen ja osaaminen linkittyy vahvasti elonkirjon edistämiseen.

Kansallisen metsästrategian toimeenpanoa tukevan biodiversiteettiverkoston työ jatkui vuonna 2024 kolmella kokouksella. Kokouksissa paneuduttiin metsästrategiaan liittyviin biodiversiteetti-indikaattoreihin. Verkosto suunnitteli ja kommentoi indikaattorikatsausta, joka koottiin maa- ja metsätalousministeriössä kesän 2024 aikana.

Monimetsän jatko -hankkeen tuottama opas nostaa esille talousmetsissä eläviä lajeja ja niiden elinympäristöjä sekä luonnonhoidon toimien vaikuttavuutta. Hankkeessa aktivoitiin yksityisten palveluntuottajien monimuotoisuusneuvontaa metsänomistajille, selvitettiin toimijoiden näkemyksiä elinympäristöjen tilan parantamisesta ja järjestettiin luonnonhoidon kehittämishankkeiden neuvottelupäivä.

Priodiversity LIFE -hankkeeseen kytkeytyvä MoniTeKo-hanke laati selvityksen tehostetusta ja kohdennetusta luonnonhoidosta talousmetsissä ja potentiaalisista yksityismetsätalouden toimintamalleista LIFE-hankkeessa tunnistetuilla monimuotoisuuskeskittymillä.

Metsänhoitosuosituksen luonnonhoitoa koskevien osuuksien päivitystyö saatettiin loppuun uudistamalla eliölajikohtaiset suositukset kokonaisuudessaan sekä päivittämällä muita luonnonhoidon suositusten osia.

Elonkirjoa talousmetsissä -kärkihankkeet toteutettiin valtaosin Tapion palvelusopimusrahoituksen, METSO-hankerahoituksen sekä Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpiderahoituksen turvin.

Hankkeen nimi	Hankkeen kesto ja rahoitus	Vaikuttavuus ja vaikuttavuuspolku	Loppuraportti tai muut huomiot
Monimuotoisuustoimien tehostaminen ja kohdentaminen talousmetsissä (MoniTeKo)	2024–2027 90 000 €	Monimuotoisuus vahvistuu 7	Tapion palvelusopimus
Monimetsä jatko	2024–2026	Monimuotoisuus vahvistuu 7	Tapion palvelusopimus
Kuntien METSO-rantajatkumot	2023–2025	Monimuotoisuus vahvistuu 7	METSO-yhteistoimintaverkostohanke
Opitaan ojista -jatkohanke	2023–2025 2024 38 000 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 5	Tapion palvelusopimus
Arvio EU:n ennallistamisasetuksen metsiä koskevien tavoitteiden suhteesta Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpiteisiin (EEVA)	2024 116 500 €	Monimuotoisuus vahvistuu 7	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus
Kustannustehokasta ja toimivaa vesiensuojelua - yhteistoimin kuormituksen vähentämiseen maa- ja metsätaloudessa (VESIPOLKU)	2024 350 000 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 2–5	Hanketiedot
Ojitettujen soiden ennallistamistarpeiden priorisointi	2024 56 500 €	Metsäluonnon monimuotoisuus ja sopeutumiskyky vahvistuvat 2–3	Hanketiedot
Turvemaiden kasvumallien päivitys, testaus ja integrointi Motti-metsikkösimulaattoriin (SUOSUUNTA ja SUOSUUNTA-jatko)	2023–2024 84 400 € jatkohanke 2024	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 3–4	Hanketiedot
ToiMeKsi - Toimijoiden ja Metsänomistajien Kouluttautumisesta	2023–2024 674 000 €	Metsänomistajien ja yhteiskunnan	Hanketiedot

Sopeutumisesta Ilmastonmuutokseen		tavoitteet kohtaavat 6–7	Hiilestä kiinni -rahoitus
Metsäojien madaltumiskehityksen mallintaminen (MEMMA)	2023–2024 216 136 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 3	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus
Toteutuneiden suojavyöhykkeiden tulkinta	2023–2024 84 788 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 3	Hanketiedot
Heikkotuottoisten metsäojitettujen soiden ennallistaminen – oikeilla kohdevalinnoilla ja hyvillä käytänteillä kohti turvattua maaperän hiilivarastoa ja kohentunutta toiminnallista monimuotoisuutta (TurvaHiili)	2022–2024 803 800 €	Metsänomistajien ja yhteiskunnan tavoitteet kohtaavat 1–7	Hanketiedot RRF-hanke
Vesienpalautuksen vaikutukset talousmetsien hiilensidontaan, (HIILI-VESPA)	2022–2024 402 000 €	Metsänomistajien ja yhteiskunnan tavoitteet kohtaavat 2–4	Hanketiedot Hiilestä kiinni - rahoitus
PUUVA (puulajivalikoiman monipuolistaminen) täsmämetsänhoitoa eli kuvion sisäisen vaihtelun huomioiminen metsänkasvatuksessa (Luke, SMK)	2022–2024 1 161 800 €	Metsien rakenne monipuolistuu 1–3	Hanketiedot RRF-hanke
Metsänhoidon suositukset, luonnonhoito (ks. uudistuminen)	2022–2024	Monimuotoisuus vahvistuu 6–7	Hanketiedot Tapion palvelusopimus
Jatkuvapuiteisen metsänkasvatuksen mallit Metsäkeskuksen metsävaratietoon (Jatko-Jatka)	2022–2024 381 000 €	Metsien rakenne monipuolistuu 3	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus
Lehtokeskusalueiden luontohelmet	2021–2024	Monimuotoisuus vahvistuu 7	Hanketiedot METSO- luonnonhoidon kehittämishanke
Hiilitase ja siihen vaikuttavat tekijät tuhkalannoitetuissa suometsissä (SuoHiTu)	2021–2024 1 065 000 €	Hiilinielujen ja - varastojen kasvu sekä sopeutuminen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä paranee 2–3	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus

4.3 Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky

Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky -kärkihanke toteuttaa erityisesti tiedolla johtamisen ja osaamisen päämäärää ja luo kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.

KMS2035:n valmistelua varten vuonna 2022 perustettu paikkatieto- ja digitalisaatioverkosto työsti uusia aihepiiriin liittyviä toimenpiteitä yhdessä kokouksessa vuonna 2024. Monitieteistä yhteensovittamista tukeva metsäalan ennakointi ja kilpailukyky -verkosto kokoontui kerran vuoden 2024 aikana.

Paikkatietoon ja digitalisaatioon liittyvää kehittämistä on viety eteenpäin pääosin Suomen kestävän kasvun ohjelman eli RRF-rahoituksen turvin. Lisäksi Suomen metsäkeskus on tehnyt metsä- ja luontotietoon liittyvää kehittämistä sekä omien tietojärjestelmien ja digitaalisten palveluidensa kehittämistä omalla rahoituksellaan. Maanmittauslaitoksen johdolla on valmisteltu seuraavaa kansallisen laserkeilaus ja ilmakuvausohjelmaa. Vuonna 2024 jatkettiin metsäalan koulutuksen kehittämistä, toteutettiin metsäpalvelumarkkinaselvitys ja aloitettiin puumarkkinaselvityksen teko.

Kärkihankkeessa korostuu myös kansainvälinen vaikuttaminen ja vuorovaikutus. Erityisen tärkeää on proaktiivinen vaikuttaminen EU- ja kansainvälisessä politiikassa. Strategian toimeenpanoa edistämään perustettu Kansainvälisen metsäpolitiikan yhteistyöverkosto kokoontui kolme kertaa vuoden 2024 aikana. Verkoston tehtävänä on auttaa kansallisen metsästrategian toteutuksessa lisäämällä kansainvälistä osaamista, yhteistyötä ja vaikuttamista.

Kärkihankkeessa vuorovaikutusta ja yhteistyötä vahvistetaan erityisesti metsänomistajien ja nuorten kanssa. Kärkihankkeessa vakiinnutetaan kansallisia ja alueellisia toimia, joilla lisätään metsien käytön, metsäympäristön ja metsäkultuurin ymmärrystä.

Vuonna 2024 koottiin nuorten työryhmä suunnittelemaan vuonna 2025 toteutettavaa nuorten metsäneuvostoa. Nuorten metsäneuvoston järjestämisestä vastasi laaja nuorten työryhmä yhteistyössä Suomen Partiolaisten, Suomen 4H-liiton ja Suomen Metsäyhdistyksen kanssa. Vuonna 2024 toteutettiin myös metsäalan nuorisoviestinnän foorumi, joka kokoaa vuosittain yhteen metsäalan kouluyhteistyötä ja nuorisoviestintää tekevät ammattilaiset ja aiheesta kiinnostuneet. Kehittämisfoorumin tavoitteena on saada ja jakaa uusia näkökulmia nuorisoviestinnän kehittämiseen, löytää yhteistyökumppaneita ja kuulla laajasti mitä oman organisaation ulkopuolella aiheen tiimoilta tapahtuu.

Vuonna 2023 asetettu metsäbiotalouden tiedepaneeli julkaisi vuonna 2024 ensimmäiset selvitykset, joiden aiheina oli metsäbiotalouden arvonlisän kasvattaminen, Suomen ja EU:n metsien kehitysskenaariot, sekä kansalaisten, metsänomistajien, yritysten ja metsäpolitiikan näkökulmat metsien käytölle. Tiedepaneeli otti myös aktiivisesti kantaa muihin ajankohtaisiin asioihin. Metsäbiotalouden tiedepaneeli on tieteellinen ja riippumaton asiantuntijaelin, jonka tavoitteena on tukea politiikkaprosessien suunnittelua ja seurantaa sekä poliittista päätöksentekoa koostamalla tieteellistä tietoa ja lyhyen ja pitkän aikavälin tiedepohjaisia skenaarioita kestävän metsäarvoketjun ja metsäpohjaisten ekosysteemipalvelujen taloudellisista, ekologisista, sosiaalisista ja kulttuurisen kestävyuden ulottuvuuksista.

Hankkeen nimi	Hankkeen kesto ja rahoitus	Vaikuttavuus ja vaikuttavuuspolku	Loppuraportti tai muut huomiot
Metsänhoidon suositukset; viestintä, jalkautus ja ylläpito	Jatkuva	Metsänomistajat tuntevat omien metsiensä mahdollisuudet ja pystyvät tekemään tavoitteidensa mukaisia päätöksiä Metsänomistajien päätöksenteko aktivoituu 6–7	Tapion palvelusopimus
Selvitetään ulkomaisen metsätyövoiman tarve, saatavuus sekä koulutuksen käytännöt ja kehitystarpeet	2024–2025 40 000 €	Alalle valmistuu ja siellä työskentelee tarvittavia määriä työtehtäviin soveltuvia, ajantasaisen osaamisen omaavia ja työmarkkinoiden tarvitsemia ammattilaisia 2	Tuloswebinaari 18.3.2025 Metsämiesten Säätiön rahoittama hanke
Kansallinen kaukokartoitus ja metsien digitaalinen kaksonen (MetsäKaksonen)	2023–2025 1 315 000 €	Toimijoilla ja maanomistajilla on enemmän tietoa toimenpiteiden suunnitteluun ja parempaan laatutiedon hyödyntämiseen 5	RRF-rahoitus
Kohti ilmastokestävämpää ja monimuotoisempaa puunkorjuuta sensoriteknologian ja tarkan paikkatiedon avulla (IlmoStar)	2023–2025 1 286 700 €	Kustannustehokkaita, monipuolisempia ja täsmällisempiä metsäoperaatioita 1–5	RRF-rahoitus
Kestävän täsmämetsätalouden todentaminen ja menetelmät (KESTOTÄSMÄ)	2023–2025 976 600 €	Toimijoilla ja maanomistajilla on enemmän tietoa toimenpiteiden suunnitteluun ja parempaan laatutiedon hyödyntämiseen 2–5	RRF-rahoitus

Metsäbiotalouden tiedepaneeli	toimikausi 2023–2026 rahoitus 2023–2024 1 200 000 €	Päätökset perustuvat tutkittuun tietoon 2, 4	Metsäbiotalouden tiedepaneeli
Puumarkkinaselvitys	2024–2025 160 000 €	Metsäalan liiketoiminta kasvaa, kilpailukyky ja kannattavuus paranee 2	VN-rahoitus
Metsäalan koulutuksen laadullisen tuloksellisuuden mittauksen toteutus	2023–2025 2023 50 000 € 2024 50 000 €	Alalle valmistuu ja siellä työskentelee tarvittavia määriä työtehtäviin soveltuvia, ajantasaisen osaamisen omaavia ja työmarkkinoiden tarvitsemia ammattilaisia 2	TTS:n valtionavustus
Kuolleen puun seurantamenetelmän kehittäminen (KUOPUS)	2022–2024 592 700 €	Toimijoilla ja maanomistajilla on enemmän tietoa toimenpiteiden suunnitteluun ja parempaan laatutiedon hyödyntämiseen 4–5	Hanketiedot RRF-rahoitus
Luonnonmukainen täsmäpuuhakkuu (LUOMUHAKKU)	2022–2024 787 700 €	Metsätalouden suunnittelussa on paremmat edellytykset metsien kasvun lisäämiseen, monimuotoisuusnä kökultien tunnistamiseen ja huomioon ottamiseen sekä maaperäpäästöjen vähentämiseen 3–5	Hanketiedot RRF-rahoitus
Metsäkoneenkuljettajakoulutuksen soveltuvuuskokeen valmistelu ja pilotointi	2022–2024 2022–2023 130 000 € 2024 65 000 €	Alalle valmistuu ja siellä työskentelee tarvittavia määriä työtehtäviin soveltuvia, ajantasaisen	Hanketiedot TTS:n valtionavustus

		osaamisen omaavia ja työmarkkinoiden tarvitsemia ammattilaisia 3–4	
Uutta osaamista ja liiketoimintaa vihreän siirtymän tueksi (OVI)	2023–2024 405 400 €	Tietopohja vahvistuu ja vuorovaikutus ja läpinäkyvyys lisääntyvät Eri tavoitteiden yhteensovittaminen helpottuu 3, 7	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus
Metsäpalveluselvitys	2024	Palvelumarkkinat kehittyvät ja palvelut monipuolistuvat 2	Raimo Luoma: Metsäpalveluiden rakenteesta Jyrki Kangas: Nykytila ja kehittäminen Metsäpalvelut metsänomistajille Suomessa
Kansallinen ulkotietopalvelun kehittäminen	-2024	Virkistyskäyttömahdollisuudet monipuolistuvat Terveystyöhyödyt kasvavat 6–7	Luontoon.fi YM:n rahoitus
Toteutuneiden suojavyöhykkeiden tulkinta	2023–2024	Metsätalouden suunnittelussa on paremmat edellytykset metsien kasvun lisäämiseen, monimuotoisuusnäkökulmien tunnistamiseen ja huomioon ottamiseen sekä maaperäpäästöjen vähentämiseen 3–5	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus
Luontolaatutietojen standardointi ja tiedonkeruuohje	2024 170 488 €	Toimijoilla ja maanomistajilla on enemmän tietoa toimenpiteiden suunnitteluun ja parempaan	Hanketiedot Hankesivut ja loppuraportit

		laatutiedon hyödyntämiseen 3–6	Hiilestä kiinni -rahoitus
Lehtokartoituksen käytäntöjen kehittäminen	2024 153 179 €	Metsätalouden suunnittelussa on paremmat edellytykset metsien kasvun lisäämiseen, monimuotoisuusnäkökulmien tunnistamiseen ja huomioon ottamiseen sekä maaperäpäästöjen vähentämiseen 5	Hanketiedot
Metsänhoidon suositusten käyttäjäkokemuksen kehittäminen ja sovellettavuuden parantaminen	2024 176 000 €	Metsänomistajat tuntevat omien metsiensä mahdollisuudet ja pystyvät tekemään tavoitteidensa mukaisia päätöksiä Metsänomistajien päätöksenteko aktivoituu 6–7	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus
Metsänhoidon suositusten vaikuttavuusarviointi	2024 89 750 €	Tietopohja vahvistuu ja vuorovaikutus ja läpinäkyvyys lisääntyvät 4	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus
Kasvu- ja kasvupaikkatiedolla kohti parempaa päätöksentekoa -selvitys	2024 48 000 €	Päätökset perustuvat tutkittuun tietoon Kustannustehokkaimmat, monipuolisemmat ja täsmällisemmät metsäoperaatiot 2–3	Hanketiedot Hiilestä kiinni -rahoitus
Hankitaan tietoa metsänomistajien omistusjärjestelyaikomuksista ja niiden yhteydestä metsänomistajien metsätaloudelliseen käyttäytymiseen sekä suhtautumisesta erilaisiin	2024 56 000 €	Päätökset perustuvat tutkittuun tietoon Metsänomistajien tavoittaminen ja palvelun tarjonta helpottuu	Hanketiedot PTT raportteja 292 Hiilestä kiinni -rahoitus

ilmastotoimenpiteisiin omissa metsissä (Omapäätös)		2, 6	
---	--	------	--

5. Metsästrategian toteuttaminen muiden strategioiden ja ohjelmien kautta

5.1 Kansalliset strategiat ja ohjelmat

Kuva 1. Kansalliseen metsästrategiaan linkittyviä kansallisia strategioita ja ohjelmia.

Kansallinen biotalousstrategia

Kesäkuussa 2024 järjestettiin maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön järjestämä biotalousseminaari ”Kestävän kasvun avaimet biotaloudesta”. Tilaisuudessa keskusteltiin eri sektoreiden (metsä ja maatalous) yhtymäpinnoista biotaloudesta ja biotalouden roolia puhtaassa siirtymässä (vetytalous ja hiilidioksidin talteenotto). Metsäbiotalouden tiedepaneeli esitteli metsä- ja elintarvikesektorin kasvuskenarioita ja sidosryhmäpaneelissa paneuduttiin biotalouden arvonlisän kasvattamiseen tutkimukseen pohjautuen.

Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla valmisteltiin kaksi EU-biotalouden vaikuttamispaperia. Ensimmäinen julkaistiin helmikuussa 2024, ja siinä korostettiin biotalouden roolia kriittisten riippuvuuksien, ilmaston ja kestävyys, sekä innovoinnin saralla ja annettiin Euroopan komissiolle toimenpidesuosituksia. Vaikuttamispaperia tukivat Suomen ohella Viro, Italia, Latvia, Espanja sekä Ruotsi. Toinen vaikuttamispaperi julkaistiin marraskuussa 2024 ja siinä korostettiin EU:n globaalien biotalousjohtamisen säilyttämistä ja vahvistamista, tarvetta yksinkertaistaa lainsäädäntökehikkoa sekä esiteltiin aloite eurooppalaisen biotalousallianssin perustamisesta. Vaikuttamispaperia tukivat Suomen lisäksi Tanska, Viro, Ranska, Latvia, Liettua, Portugal, Espanja ja Ruotsi.

Joulukuussa 2024 valmistunut kansallinen teollisuuspoliittinen strategia sisältää kansallisen biotalousstrategian edistämisen.

Luonnon virkistyskäytön strategia

Valtioneuvosto hyväksyi toukokuussa 2022 periaatepäätöksellään Suomen ensimmäisen kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian 2030. Strategian päätavoitteiksi asetettiin lähiluonnon saavutettavuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, luonnon kestävyiden vaaliminen virkistyskäytössä, voimavarojen tunnistaminen ja yhteistyö sekä luonnon virkistyskäytön monimuotoisuus.

Ympäristöministeriö asetti 1.7.2022 koordinaatioryhmän valmistelemaan strategian toimeenpanoa ja seuranta. Asettamispäätöksen mukaan koordinaatioryhmän tehtävänä on valmistella kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian 2030 toimeenpanosuunnitelma ja koordinoita strategian toteutumista sekä sen seuranta.

Koordinaatioryhmä sai lokakuussa 2023 valmiiksi kansallisen luonnon virkistyskäyttöstrategian toimintaohjelman. Toimintaohjelma kattaa vuodet 2023–2025 ja siihen sisältyy kaikkiaan 35 toimenpidettä. Toimenpiteet keskittyvät julkishallinnon mahdollisuuksiin edistää luonnon virkistyskäyttöä Suomessa.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU)

Valtioneuvosto hyväksyi ja antoi eduskunnalle selonteon maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta heinäkuussa 2022. Suunnitelman avulla maankäyttösektori kytketään entistä tiiviimmin osaksi kansallisen ilmasto- ja energiapolitiikan suunnittelua ja toimeenpanoa. Ilmastokestävän metsätalouden osalta tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa metsien hiilinieluja huolehtimalla metsien hoidosta, kasvukyvystä ja terveydestä sekä edistämällä monipuolisia metsien kasvatusta- ja käsittelytapoja. Metsäpinta-alaa pyritään lisäämään mm. joutoalueita metsittämällä ja metsäkatoa vähentämällä. Tavoitteena on edistää myös pitkään hiiltä varastoivien puutuotteiden käyttöä. Maankäyttösektorin ilmastotoimia edistetään myös nykyisillä ohjaus- ja kannustejärjestelmillä, sekä hanketoiminnalla etenkin vuoden 2024 loppuun asti toteutetussa Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpidekokonaisuudessa.

Lisäksi vuoden 2024 aikana aloitettiin metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketin valmistelu.

Ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelma (KISS)

Valtioneuvosto hyväksyi kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelman 2030 (KISS2030) joulukuussa 2022. Sen toimeenpano käynnistyi keväällä 2023.

Suunnitelman visiona on edistää hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa. Suunnitelman kolmea päämäärää tarkentavat kymmenen teeman alle jaotellut 24 tavoitetta. Tavoitteita toteutetaan suunnitelmassa esitetyillä toimilla. Kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelma (KISS2030) sisältää ilmastomuutokseen liittyvän riski- ja haavoittuvuustarkastelun.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan ilmastomuutokseen sopeutumisen toimintaohjelma hyväksyttiin vuonna 2024. Ohjelma toimii ohjaavana ja viestinnällisenä välineenä ilmastomuutokseen sopeutumisen vahvistamiseksi MMM:n hallinnonalalla. Ohjelma osaltaan tukee Kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman (KISS2030) toimeenpanoa.

Sopeutumispolitiikan lähtökohta on, että ilmatoriskien hallinta ja ilmastomuutokseen sopeutuminen sisällytetään osaksi toimialojen ja toimijoiden normaalia suunnittelua ja toimintaa. Sopeutumistyötä tehdään aktiivisesti osana maa- ja metsätalousministeriön jokapäiväistä työtä.

Energia- ja ilmastostrategia ja Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU)

Viimeisin ilmasto- ja energiastrategia laadittiin vuonna 2022. Strategian valmistelun taustalla olivat erityisesti EU:n vuodelle 2030 asettamat ilmasto- ja energiatavoitteet ja hallitusohjelman hiilineutraalius 2035-tavoite. Strategian valmisteluun liittyen teollisuudenalat valmistelivat vähähiilitiekarttoja, ja teollisuudenalat päivittivät vähähiilisyystiekarttoja vuonna 2024. Metsäsektoria ilmasto- ja energiastrategioissa koskevat mm. uusiutuvan energian, kuten puupolttoaineiden käyttöä ja hiilinielujen kehitystä koskevat tavoitteet ja linjaukset. Metsien hiilensidonnan lisäämistä koskevat toimenpiteet on linjattu samanaikaisesti laaditussa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa eli MISUssa. Vuonna 2025 valmistellaan työ- ja elinkeinoministeriön johdolla uutta ilmasto- ja energiastrategiaa.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tarkoituksena on linjata päästökaupan ulkopuolisen sektorin toimenpiteet, joilla saavutetaan EU:n Suomelle asettama päästötavoite 2030 ja hallitusohjelman mukainen hiilineutraaliustavoite 2035. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma laaditaan kerran vaalikaudessa. Suunnitelma on päivitetty viimeksi vuonna 2022 ja päivitetään jälleen vuonna 2025.

Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia

Kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian laatimisesta säädetään luonnonsuojelulaissa (9/2023, 13 §), jonka mukaan ympäristöministeriö laatii kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ja strategian toimeenpanevan toimintaohjelman yhteistyössä muiden ministeriöiden ja keskeisten tahojen kanssa. Strategiassa tulee luonnonsuojelulain mukaan asettaa valtakunnalliset toiminnalliset, määrälliset ja ajalliset tavoitteet luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseksi ja tilan parantamiseksi. Strategian ja toimintaohjelman valmistelun ja seurannan tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon. Valmistelussa on otettava huomioon ilmastolain (423/2022) 9–12 §:ssä tarkoitetut suunnitelmat.

Kansallista luonnon monimuotoisuusstrategiaa ja toimintaohjelmaa on valmisteltu ympäristöministeriön johdolla laajapohjaisessa yhteistyössä muiden ministeriöiden, keskeisten sidosryhmien sekä tutkimusyhteisön kanssa vuodesta 2021 saakka.

Kansallinen ennallistamissuunnitelma

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus luonnon ennallistamisesta astui voimaan 18.8.2024. Jäsenvaltioiden on kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta laadittava kansallinen ennallistamissuunnitelma. Kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistelu käynnistyi vuonna 2024. Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimiseen on asetettu kansallinen ohjausryhmä ja

useita teemaryhmiä. Metsiä koskevista tavoitteista keskeisimmät liittyvät luontotyyppien ennallistamiseen ja säilyttämiseen sekä metsäindikaattorien tilan parantamiseen.

Helmi-elinympäristöohjelma

Helmi-ohjelma on ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteinen ohjelma. Ohjelmaa toteuttavat ELY-keskukset, Metsähallitus, Suomen ympäristökeskus, Suomen metsäkeskus, Suomen riistakeskus sekä kunnat ja järjestöt. Toimia tehdään sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella.

Helmi-ohjelman keskeinen tavoite on tarkastella elinympäristöjä ja niiden tarvitsemia ennallistamis- ja hoitotoimia laajoina kokonaisuuksina ja usean toimijan yhteistyönä. Kunnostus- ja hoitotoimia keskitetään, jotta ne olisivat luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vaikuttavia. Ohjelman toimet perustuvat maanomistajien vapaaehtoisuuteen. Helmi-ohjelmassa on 40 toimenpidettä eri elinympäristöjen ennallistamisen, hoidon ja suojelun parantamiseksi.

Lintuvesien kunnostus- ja hoitotoimet suojelualueilla etenivät hyvin vuonna 2024. Kunnostustyöt saatiin valmiiksi 5 kohteella ja erilaisia hoitotoimia kuten hoitokalastusta, niittoja, raivauksia ja ruoppauksia tehtiin kaikkiaan 50 kohteella. Linnustolle haitallisten vieraslajien, minkin ja supikoiran, pyynnit jatkuivat 69 arvokkaalla lintuvesikohteella. Lisäksi uusia vesilinnuille tärkeitä rauhoitus- ja levähdysalueita perustettiin 10 kappaletta, pinta-alaltaan yhteensä 738 hehtaaria.

Soiden suojelu ja ennallistaminen etenivät vuonna 2024 hieman hitaammin kuin edellisenä vuonna. Soita suojeltiin kuitenkin lähes 4700 hehtaaria ja Metsähallituksen luontopalvelut, ELY-keskukset sekä Metsätalous Oy ennallistivat soita yhteensä 3173 hehtaaria. Vesienpalautuksia suojelusoille tehtiin 11 kohteella.

Pienvesien kunnostamisessa tehtiin ennätystuloksia; puroja kunnostettiin kaikkiaan 75 kilometriä ja kalojen nousun estäviä vaellusesteitä poistettiin 125 kappaletta. Purokunnostuksia on nyt tehty ohjelman aikana kaikkiaan 145 kilometrillä. Lähteitä kunnostettiin suojelualueilla ja niiden ulkopuolella 90 kappaletta. Rantaelinympäristöjen, kuten hiekkarantojen, dyynien ja rantaniittyjen kunnostusta ja tehtiin 40 kohteella, kaikkiaan on nyt kunnostettu 114 rantakohdetta.

Kesä 2024 oli suotuista metsien polttotoimille. Suojelualueiden metsiä poltettiin ennätysmäärä, 53 hehtaaria. Valtion monikäyttömetsiä kulotettiin 482 ha. Suojelualueilla tehtiin myös muita hoitotoimia 112 kohteella. Valtion monikäyttömetsissä metsäisten elinympäristöjen luonnonhoitotoimia tehtiin 35 hehtaarilla.

Perinnebiotooppiteeman tavoitteena on nostaa hoidossa olevien perinnebiotooppien alaa ja parantaa niiden laatua. Vuonna 2024 Metsähallituksen luontopalvelut ja ELY-keskukset kunnostivat arvokkaita perinnebiotooppikohteita yhteensä 802 ha, mikä on noin neljännes vähemmän kuin vuonna 2023. Teeman haasteena on ollut muun muassa kohteiden jatkuvan niitto- ja laidunnushoidon turvaaminen. Perinnebiotooppien pitkäaikaista jatkuvaa hoitoa rahoitetaan Suomessa pääosin maatalouden ympäristösopimuksilla. Osan kohteiden kunnostustoimia on myös viivästetty metsäkatoasetuksen linjauksia odottaen.

Metso-ohjelma

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman METSO 2008–2025 tavoitteena on osaltaan pysäyttää metsäisten luontotyyppien ja metsälajien taantuminen ja vakiinnuttaa luonnon

monimuotoisuuden suotuisa kehitys. Ohjelma täydentää Kansallista metsästrategiaa erityisesti ekologiseen kestävyysliittävissä tavoitteissa. METSO-ohjelman tavoitteena on perustaa 96 000 hehtaaria uusia suojelualueita vuoden 2025 loppuun mennessä. Tavoitteeseen lasketaan mukaan Metsähallituksen vuonna 2014 toteuttama 13 000 hehtaarin valtion metsien METSO-suojelu. Asetettu 96 000 hehtaarin suojelutavoite saavutettiin vuoden 2024 loppuun mennessä.

Lisäksi METSO-ohjelmassa on tavoitteena solmia ympäristötukisopimuksia ja toteuttaa luonnonhoitohankkeita 82 000 hehtaarilla vuoden 2025 loppuun mennessä. Ympäristötukisopimuksille ja luonnonhoitotöiden toteutukselle METSO-ohjelmassa asetetusta tavoitteesta on saavutettu 80 prosenttia eli noin 65 500 hehtaaria.

METSO-ohjelma on metsänomistajalle vapaaehtoinen.

Vuonna 2024 METSO-ohjelman kautta suojeltiin pysyvästi noin 2 900 hehtaaria metsäelinympäristöjä. Kahdenkymmenen vuoden määräaikaista rauhoituksia tehtiin noin 20 hehtaaria.

Kymmenvuotisten ympäristötukisopimusten avulla vuonna 2024 turvattiin metsäelinympäristöjä noin 260 hehtaaria. Lisäksi yksityismetsissä tehtiin luonnonhoitotöitä noin 200 hehtaarilla. Ympäristötukisopimusten toteutuksen vähäisyys johtui pääasiassa uuden metsätalouden kannustejärjestelmän (Metka) luonnonhoitotukien hakemiseen käytetyn tietojärjestelmän kehittämisen käyttöönoton viivästymisestä.

Vuonna 2024 METSO-ohjelmassa pysyvästi suojeltujen ja kahdeksikymmeneksi vuodeksi määräaikaaisesti rauhoitettujen kohteiden yhteisarvo oli yhteensä noin 23 miljoonaa euroa. Ympäristötukisopimusten korvauksiin käytettiin noin 0,8 miljoonaa euroa ja luonnonhoitohankkeisiin 0,6 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 oli käynnissä neljä METSO-ohjelman valtakunnallista luonnonhoidon kehittämishanketta, joissa fokuksessa olivat lehtojen luonnonhoito, lehtokartoitusten kehittäminen, metsätiaiset ja talousmetsien jalopuut.

METSO-ohjelman vuonna 2026 alkavan jatkokauden sisällön ja tavoitteiden määrittely käynnistyi viime syksynä ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön vetämänä laajapohjaisessa työryhmässä, jossa ovat mukana keskeiset sidosryhmät.

Kestävän kasvun ohjelma

Suomen kestävän kasvun ohjelmaan kuuluu yhteensä 8,5 miljoonan euron investointi täsmämetsätalouden kehittämiseen Suomessa. Investointia toteutetaan vuosina 2021–2025 yhdeksän avoimien hankehakujen kautta valittujen hankkeiden kautta. Kehittämis- ja koulutushankkeilla tuetaan ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista sekä luonnon monimuotoisuutta. Vuoden 2024 loppuun päättyi viisi kokonaisuuden hankkeista, aiheinaan puulajivalikoiman monipuolistaminen, kohdennettu metsänlannoitus, heikkotuottoisten ojitettujen turvemaiden ennallistamisen käytänteet, kuolleen puun seurantamenetelmän kehittäminen sekä luonnonmukainen täsmäpuuhakkuu.

5.2 Alueelliset metsäohjelmat

Suomen metsäkeskuksen alueelliset metsäneuvostot hyväksyivät syksyllä 2020 kaikkiaan 14 alueellista metsäohjelmaa vuosille 2021–2025. Ohjelmat julkaistiin digitaalisina tarinakarttoina ja niiden toimeenpano käynnistyi vuoden 2021 alussa. Ohjelmien toimenpiteet tarkastettiin vuonna 2023 uuden kansallisen metsästrategian maakunnallista toimeenpanoa tukeviksi ja toimintaympäristön muutokset huomioiviksi. Vuosi 2025 on näiden ohjelmien viimeinen toimeenpanovuosi. Alueelliset metsäneuvostot seuraavat ja edistävät metsäohjelmien toteutumista. Ohjelmien toimeenpanoa tukevat kullakin ohjelma-alueella toimeenpanoryhmät.

Maakunnalliset metsäneuvostot ovat käynnistäneet vuoden 2024 lopulla vuosina 2026–2030 toteutettavien alueellisten metsäohjelmien valmistelun. Metsäohjelmien keskeinen tavoite on lisätä metsien monipuolisen ja kestävän käytön kautta hyvinvointia metsistä ja metsille. Alueelliset metsäohjelmat siten myös tukevat Kansallisen metsästrategia 2035:n toimeenpanoa ja toteutusta.

Alueelliset ohjelmat laaditaan maakunnallisten metsäneuvostojen ohjauksessa, laajassa alueellisessa yhteistyössä alan toimijoiden ja muiden metsien käytöstä kiinnostuneiden kanssa. Alueellisissa metsäohjelmissa korostuvat erityisesti kunkin alueen omat kehittämistarpeet ja päämäärät sekä toimenpiteet, joilla tavoitteeseen päästään. Tarkoituksena on, että ohjelmat toimivat alueilla koko metsäalan yhteisinä työohjelminä ja metsätalouden osana muissa maakunnallisissa ohjelmissa.

Alueelliset metsäohjelmat ja niiden seurantatiedot ja uusien ohjelmien laatimiseen liittyvät tiedot ovat saatavilla Metsäkeskuksen internet-sivuilla. Sivuilta löytyy monipuolista tietoa metsäohjelmien tavoitteista ja toimeenpanosta.

5.3 EU:n ja kansainvälinen metsäpolitiikka

EU:ssa käsiteltiin vuonna 2024 useita metsäsektoriin vaikuttavia kokonaisuuksia ja samanaikaisesti valmistauduttiin toimeenpanoon. Trendinä on viime vuosina ollut, että monet EU-aloitteet koskevat metsiä, vaikka EU:lla ei ole yhteistä metsäpolitiikkaa. Tämä tarkoittaa, ettei EU:n perussopimukseen sisälly yhteistä metsäpolitiikkaa. Etenkin maatalous-, ympäristö- sekä ilmasto- ja energiapolitiikassa on useita asetuksia ja direktiivejä, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti myös metsätalouteen sekä -teollisuuteen.

EU:ssa käsitellään metsäasioita omissa toimielimissä, joissa Suomi toimii aktiivisesti. Näistä tärkeimmät ovat neuvoston metsätaloustyöryhmä sekä EU-komission alla toimiva pysyvä metsäkomitea. Samanmielisten maiden kanssa tehtävä yhteistyö on Suomelle erityisen tärkeää. Yhdeksi keskeiseksi yhteistyöforumiksi on noussut For forest -kumppanuus Itävallan, Ruotsin ja Slovenian kanssa. Suomi toimi For forest -ryhmän puheenjohtajana vuoden 2024 ja järjesti ryhmän jäsenelle ministerikokouksen elokuussa 2024.

EU:n metsästrategia julkistettiin vuonna 2021 ja sen toimeenpano jatkui vuonna 2024. Suomen mukaan metsästrategiassa on paljon hyvää, vaikka siinä on myös osin haastavia elementtejä. Samalla kun ilmasto- ja biodiversiteettinäkökulmat on otettu huomioon hyvin, metsien ja metsäsektorin kokonaispotentiaali ja kestävyden taloudelliset sekä sosiaaliset ulottuvuudet olisivat kaivanneet vielä tasapainoisemman roolin strategiassa. Suoraan metsästrategiaan liittyvät ajankohtaiset komission edotukset koskevat Euroopan metsien seurantakehyksestä sekä pysyvän

metsäkomitean uudistamista, josta saavutettiin jäsenmaiden yleisnäkemys kesäkuussa 2024. Monitorointia koskevan asetusehdotuksen käsittely jatkuu neuvostossa vuonna 2025.

EU:n metsästrategian valmistelu kuvasti asetelmaa, joka EU-metsäasioihin on liittynyt viime vuosina. Suomi onkin edellyttänyt komissiolta parempaa yhteistyötä metsäasioissa toimeenpanovaiheessa.

Isoja kysymyksiä toimivaltajaon lisäksi EU-aloitteiden osalta on ollut, mahdollistavatko EU- aloitteet riittävässä määrin paikallisten olosuhteiden ottamisen huomioon. Suomi onkin lähtenyt siitä, että metsäpolitiikka säilytetään kansallisissa käsissä. EU voi sopia yhteisistä tavoitteista, mutta jäsenmaiden tulisi voida valita tavoitteisiin sopivat keinot itsenäisesti, sillä metsät ja niiden merkitys vaihtelevat hyvin paljon EU:n jäsenvaltioiden välillä.

EU-toiminnan ohella Suomi osallistui aktiivisesti monenväliseen metsäyhteistyöhön. Tärkeimmät yhteistyöfoorumit olivat Forest Europe, YK:n Euroopan alueen työ ja globaali YK-työ etenkin YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestössä (FAO) sekä YK:n metsäfoorumissa (United Nation's Forum on Forests, UNFF). Suomen kannat kansainvälisiin kokouksiin valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä kansainvälisen metsäpolitiikan virkamiestyöryhmässä, joka kokoontui maa- ja metsätalousministeriön johdolla. EU:n kantoja kansainvälisiin kokouksiin valmisteltiin neuvoston metsätaloustyöryhmässä. Kansainväliset kokoukset tarjosivat mahdollisuuden koordinoida näkemyksiä EU-maiden kesken myös ajankohtaisiin EU-aloitteisiin.

Kansainvälisen metsäpolitiikan virkamiestyöryhmä valmisteli Suomen kv. metsäpolitiikan linjaukset 2025–2035-asiakirjan yhteistyössä sidosryhmistä koostuvan kv. metsäpolitiikan yhteistyöverkoston kanssa.

Kahdenvälistä yhteistyötä maa- ja metsätalousministeriö teki vuonna 2024 erityisesti Yhdysvaltojen, Ukrainan, Kanadan ja Japanin kanssa sekä monien Euroopan maiden kanssa.

Suomi osallistui kutsuttuna maana G20-maiden puheenjohtajana toimineen Brasilian biotalousaloitteeseen. Osana työtä laadittiin ns. korkean tason periaatteet biotaloudelle. Maa- ja metsätalousministeriö esitteli suomalaista metsäpolitiikkaa ja metsätaloutta.

6. Lainsäädäntö, tukijärjestelmät ja tulosohtavat organisaatiot

Metsätalouden kannustejärjestelmä METKA

Metsätalouden määräaikainen kannustejärjestelmä Metka tuli voimaan 1.1.2024. Metka korvasi Kemera-tukijärjestelmän.

Metsätalouden kannustejärjestelmän tavoitteena on edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää yksityismetsien hoitoa ja käyttöä. Kannustejärjestelmään sisältyy seuraavat tuet: taimikon ja nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, suometsän hoitosuunnitelma, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekeminen, metsätalouden tieverkosto (sis. yksityisteiden perusparannus ja uuden metsätien tekeminen), ympäristötuki, metsäluonnon hoito ja kulutus. Tukea voidaan myöntää myös taimikon ja nuoren metsän hoidon yhteydessä kaadetun pienpuun keräämiseen.

Kannustejärjestelmän toimeenpanoa rajoitti tietojärjestelmien keskeneräisyys. Kaikkien työläjien hakemuksia ei pystytty käsittelemään vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 määrärahat tulivat

kuitenkin käytettyä täysimääräisesti. Tuleviin vuosiin kohdistuvien määrärahojen leikkausten vuoksi kannustejärjestelmään valmisteltiin muutoksia. Uusien metsäteiden tekemisen tuki poistui vuoden 2025 alussa. Taimikon ja nuoren metsän hoidon tukiehtoihin ja pienpuun keruusta maksettavaan lisään suuruuteen sekä yksityisteiden perusparannuksen tukitason muutokset tulevat voimaan vasta vuoden 2026 alusta.

Joutoalueiden metsitystuki

Tukijärjestelmä joutoalueiden metsittämiseksi tuli voimaan vuonna 2021 ja tukijärjestelmä päättyi vuoden 2023 lopussa. Viimeiset tukipäätökset tehtiin vuoden 2024 puolella. Tukea myönnettiin yksityisille maanomistajille joutoalueiden, kuten maatalouskäytön ulkopuolelle jääneiden peltolohkojen ja turvetuotannosta poistuneiden alueiden metsittämiseen. Yhteensä tukijärjestelmän aikana tehtiin myönteisiä päätöksiä noin 6 500 hehtaarin metsittämiseksi.

Metsätuholaki

Luonnonsuojelulain uudistamisen yhteydessä metsätuholain valtion vahingonkorvausvastuupykälään (21 §) tullut erhe korjattiin. Muutoksen myötä myös yksityisiltä luonnonsuojelualueilta levinneet metsätuhot korvataan valtion varoista, mikä vastaa tilannetta ennen erheen syntymistä. Muutos tuli voimaan 1.1.2025 ja sitä sovelletaan takautuvasti metsätuhoihin, jotka ovat aiheutuneet 1 päivänä kesäkuuta tai sen jälkeen.

Metsästrategian toteutus tulosohtavissa organisaatioissa

Suomen metsäkeskus

Metsäkeskus edisti toiminnallaan vuonna 2024 metsien aktiivista, kestävä ja monipuolista käyttöä. Metsäkeskus mm. tuotti 1,99 miljoonaa hehtaaria uutta kuviokohtaista metsätietoa metsänomistajien käyttö- ja hoitopäätösten tueksi. Kemera- ja Metka rahoituksella hoidettiin 119 000 hehtaaria taimikoita ja nuoria metsiä.

Metsäkeskuksen järjestämissä koulutuksissa korostuivat uuteen tukijärjestelmään liittyvät koulutukset, metsien eri kasvatusmenetelmät, ilmastokestävyys, talousmetsien luonnonhoito sekä suometsien käsittelyn erityispiirteet. Ilmastomuutoksen myötä yleistyvien hyönteistuhoriskien ennakoointiin käytössä oli karttapalvelu kohteista, joissa metsien hakkuun syynä oli hyönteistuhon. Lisäksi tuhokohteiden lähimetsien omistajille lähetettiin tiedote kohonneesta hyönteistuhoriskistä. Metsäkeskus neuvoi ja koulutti metsänomistajia myös metsien hoidossa, ja omistusjärjestelyissä tavoitteena tukea omistajien omien tavoitteiden mukaista päätöksentekoa.

Alueellisten metsäohjelmien mukaisilla hankkeilla tuettiin KMS2035-tavoitteiden saavuttamista. Metsäkeskus työskenteli useassa metsien hoitoa, ilmastokestävyyttä ja monimuotoisuutta käsittelevissä kehityshankkeissa tutkimuslaitosten kanssa uuden tiedon käytäntöön viennin nopeuttamiseksi. Hankkeet jakautuvat Metsäkeskuksen strategian painopisteisiin seuraavasti: metsät ja elinkeinot 25 %, metsät ja ilmastomuutos 35 % sekä metsät ja monimuotoisuus 22 %, muut aihealueet 18 %. Toimenpiteitä toteutetaan Metsäkeskuksen perustoiminnan lisäksi ulkoisen rahoituksen hankkeiden kautta. Rahoitettuja ulkoisen rahoituksen hankkeita METI-yksikön vastuulla vuonna 2024 oli 6 kpl, yhteensä 1,2 miljoonaa euroa, asiantuntijuuden vastuulla 16 kpl,

yhteensä 1,4 miljoonaa euroa ja metsäohjelmien vastuulla 52 kpl, yhteensä lähes 4 miljoonaa euroa.

Metsähallitus

Metsähallituksen toiminta vuonna 2024 perustui paitsi lainsäädäntöön, myös vuonna 2020 asetettuihin omistajapoliittisiin linjauksiin 2020–2024. Edellä mainitut linjaukset ja tavoitteet tukevat KMS2035:n toimeenpanoa. Metsähallitus toimii johdonmukaisesti kaikkien neljän KMS:n päämäärän ja niiden tavoitteiden hyväksi.

Metsähallitus Metsätalous Oy:n liikevaihto ja liiketulos kasvoivat ja olivat vuonna 2024 erinomaisella tasolla. Metsähallitus vahvisti proaktiivista vaikuttamista toimintaympäristön muutoksiin kehittämällä edelleen sisäistä, kaikki vastuualueet huomioivaa säädöskoordinaatiotaan. Pääjohtaja Juha S. Niemelä valittiin toiselle kaudelle syksyllä 2024. Hän myös jatkoi Euroopan valtionmetsien yhdistyksen (EUSTAFOR) puheenjohtajana. Metsätalous Oy lähetti asiantuntijan vuodeksi vaihtoon Brysseliin EU-vuorovaikutuksen kehittämiseksi. Tätä toimintatapaa jatketaan myös 2025. Omistajapolitiikka asettaa Metsähallitukselle tiukat vaatimukset hyvän hallinnon ja vastuullisuuden osalta. Näiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain Vuosi- ja vastuullisuusraportissa sekä Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet (YYV)-raportissa. Vuoden 2024 vastuullisuusraportti tehtiin ensimmäistä kertaa uuden raportointidirektiivin vaatimusten mukaisesti.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman laatiminen aloitettiin, ja keskeisessä roolissa on laajasti sidosryhmiä osallistava yhteissuunnittelu. Suunnitelma valmistuu vuoden 2025 keväällä.

Metsähallituksen oman ilmasto-ohjelman uudistaminen aloitettiin. Monikäyttömetsistä korjatun puun määrä pysyi suunnitellulla tasolla, ja valtionmetsien kasvu ja hiilinielu säilyivät vahvana. Näistä huolehdittiin mm. jalostettua viljelymateriaalia käyttämällä ja lannoituksin. Jatkuvapeitteistä metsänkäsittelyä toteutettiin edelleen laajasti etenkin turvemilla, vaikka sille ei enää oltu asetettu määrällistä tavoitetta. Käyntimäärät kansallispuistoissa pysyivät korkealla tasolla, samoin eränkäyntipäivien määrät monikäyttömetsissä.

Metsähallituksen strategia päivitettiin. Vuoden merkittävimpiä strategian mukaisia metsätoimenpiteitä oli hallitusohjelmassa määritelty vanhojen ja luonnontilaisten metsien inventointi, jota jatketaan vielä vuosina 2025–2026. Metsätalous Oy:n ympäristöopas, joka takaa monikäyttömetsien kestävänsä käsittelyn, päivitetään vuosittain. Vuonna 2024 otettiin mm. käyttöön lajikeskittymät uutena alue-ekologisena kohteena. Luonnonhoidon asiantuntemusta kehitettiin täydentämällä alueiden laji- ja vesiensuojeluasiantuntemusta uusilla rekrytoinneilla. Metsätalous Oy:n panostus yleisiin yhteiskunnallisiin velvoitteisiin kasvoi selvästi. Luonnon monimuotoisuuden panostettiin vuositason tasolla selvästi yli 100 miljoonaa euroa mm. ylläpitämällä ja kehittämällä alue-ekologista verkostoa sekä lahoppuun säästämisen ja lisäämisen kautta. Lahoppuun määrä niin suojelu- kuin monikäyttömetsissäkin on selvästi korkeammalla tasolla kuin Suomen metsissä keskimäärin.

Metsähallituksella on henkilöstölle ja urakoitsijoille suunnattu virtuaalinen oppimisportaali, joka sisältää runsaasti niin pakollisia kuin vapaaehtoisia kursseja esim. ympäristövaatimuksista ja työturvallisuudesta. Vuonna 2024 julkistettiin vesiensuojelukurssi, joka tulee pakolliseksi suoritettavaksi metsätalouden henkilöstölle ja urakoitsijoille. Samassa yhteydessä raakkuvesien läheisyydessä toimimisen ohjeistoa tarkennettiin. Metsähallituksen sidosryhmävuorovaikutus on

monimuotoista sekä lakisääteistä ja järjestelmällistä yhteydenpitoa sidosryhmien kanssa, että epämuodollisempaa vuorovaikutusta. Viestintä valtionmetsien hyödyntämisestä sekä niiden tarjoamista virkistysmahdollisuuksista oli merkittävä osa Metsähallituksen toimintaa myös vuonna 2024.

Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskuksen toiminta vuonna 2024 tuki monipuolisesti KMS2035:n päämääriä ja tavoitteita. Toimintaa ohjattiin erityisesti MMM:n ja Luken tulosneuvottelujen kautta, jossa Lukelle asetettiin tehtäviä KMS2035:n päämääriin ja tavoitteisiin liittyen. Lisäksi Luke toteutti useita erillisiä MMM:n määrittämiä toimeksiantoja, liittyen mm. metsien kasvuun ja hiilensidontaan.

Luken kaikki neljä tutkimusohjelmaa sekä VOAS-ohjelma tukivat osaltaan KMS:n tavoitteita. Vuonna 2024 julkaistiin useita Luken politiikkasuosituksia, visioita ja synteesiraportteja KMS2035:n päämääriin liittyen, ja niitä koskeva viestintä oli monipuolista ja vaikuttavaa. Päämäärä 1:een liittyviä julkaisuja olivat esimerkiksi hiilimarkkinoiden kehittämistä tukeva politiikkasuositus sekä hiilidioksiditaloutta koskeva keskustelunavaus. Päämäärä 2:sta tukevia olivat esimerkiksi metsien kasvun lisäämisen keinoja ja vaikutuksia esittelevä synteesiraportti ja metsänkäsittelyn monipuolistamiseen liittyvät politiikkasuositukset. Päämäärä 3 tuki esimerkiksi metsätalouden vesistö- ja ilmastovaikutuksiin liittyvä politiikkasuositus. Päämäärä 4:een liittyi erityisesti tuulivoiman hyväksyttävyyttä käsittelevä politiikkasuositus ([Politiikkasuositukset, visiot ja synteesiraportit | Luonnonvarakeskus \(luke.fi\)](#)). Luken tilastopalvelut kehittivät ja julkaisivat KMS2035:n toteutuksen seurantaa palvelevia indikaattoreita ja niiden arvoja koskien vuotta 2024.

Luke kehitti politiikkatuen toimintamallejaan, ja vaikutti lisäksi eri toimenpiteillä kansainvälisen tutkimusrahoituksen kohdentamiseen. Toiminta painottui EU-lähtöisiin politiikkoihin ja rahoitusinstrumentteihin. EU-tason päätöksentekoon välitettiin tutkimustietoa eri tavoilla. Luken johdon vierailuista Brysseliin on muodostunut vakiintunut toimintamalli. Toiminta on lisännyt Luken tunnettuutta sekä asiantuntijatiedon kysyntää. Vaikuttamistyötä tapahtui myös osana EU-virkamiesten vierailuja Lukeen ja lukelaisten vierailuilla EU:n toimielimissä. Uutena toimintamallina EU-vaikuttamisessa perustettiin verkosto ”Research Institutes For Forests+”, joka tukee metsäisten maiden ministerien vaikuttamistyötä tutkimustietoon pohjautuen. Luken lisäksi verkoston työhön osallistuvat Skogforsk (Ruotsi), NIBIO (Norja), BFW (Itävalta) ja Slovenian metsäntutkimuslaitos. Luken rooli HE-rahoitteisten hankkeiden koordinaattorina ja ydinpartnerina jatkoi vahvistumistaan vuonna 2024. Näiden hankkeiden viestintä tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden vaikuttavaan tiedepohjaiseen viestintään, erityisesti boreaalisten metsien ja niiden monipuolisen käytön näkökulmista.

7. Vuoden 2025 keskeiset toimenpiteet

Vuonna 2025 toteutetaan tasapainoisesti Kansallinen metsästrategia 2035:n toimenpidesuunnitelmaa. Metsästrategian toteuttaminen ja metsien kasvun ja hiilensidonnan vahvistaminen on olennainen osa myös hallitusohjelman toimeenpanoa.

Metsäneuvoston kokouksissa käsitellään metsäalan kehittymisen kannalta tärkeitä ajankohtaisia aiheita. Vuonna 2025 metsäneuvostossa keskeisinä teemoina tulevat olemaan Kansallinen metsästrategia 2035:n toteutus sekä metsiin liittyvien EU-asioiden käsittely. Erityinen huomio kiinnitetään nuorisoviestintään, metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpiteisiin,

kansallisen ennallistamissuunnitelman ja monimuotoisuusstrategian valmisteluun. Vuoden 2025 aikana valmistellaan myös maaseutupoliittinen selonteko sekä uudet alueelliset metsäohjelmat.

Kansallisen metsästrategian tavoitteita tukevaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-ohjelmaa pyritään edistämään. TKI-ohjelman tehtävänä on tukea metsästrategia päämäärien ja tavoitteiden saavuttamista.

Metsästrategian tavoitteiden toteutumiseksi on toimiva koordinaatio muiden hankkeiden ja ohjelmien, kuten esimerkiksi uudistettavien alueellisten metsäohjelmien (AMO) kanssa on tärkeää. Metsästrategian toteutuksessa ja eri hallinnonalojen strategioiden yhteensovittamisessa tarvitaan tiivistä yhteistyötä. Useita hyvin keskeisiä metsiin liittyviä EU-aloitteita on aktiivisessa valmisteluvaiheessa. Kaikkien näiden valmisteluun tulee osallistua osana metsästrategiatyötä.

Metsästrategiatyöllä parannetaan informaatio-ohjauksen sisältöjä ja keinoja, mutta myös taloudellista ja normiohjausta kehitetään. Rahoituksen varmistaminen metsästrategian kokonaisuuden tasapainoiseen toteutukseen on keskeistä. Metsästrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää rahoituksen huolellista kohdentamista.